

Täysistunto

Tiistai 15.6.2021 klo 14.00—16.55

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.55.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.00—14.57) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.57—16.55).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 29, 30/2021 vp.

2.2. Muut ilmoitukset

Eduskunnalle on annettu Apulaisoikeusasiamiehen sidonnaisuusselvitys M 8/2021 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2021 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 3/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 3/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Juha Sipilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on kyse EU:n laajan jättesäädöspaketin täytäntöönpanosta. Kierrätystavoitteet tiukentu-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

vat merkittävästi, ja lainsäädäntö on kaiken kaikkiaan yksityiskohtaista ja vaativaa. Olenaisena tavoitteena on tehostaa jätehierarkian noudattamista ja lisätä materiaalien resurssitehokasta käyttöä ja kierrätystä kiertotalouden edistämiseksi.

Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi ja ne pysyvät kierrossa pitkään ja turvallisesti. Jätelaki on kuitenkin vain yksi väline laaja-alaisen tavoitteiden toteuttamisessa, eikä eri jakeiden erilliskierrätys itsessään vielä varmista kierrätykseen perustuvien markkinoiden syntymistä, vaan kiertotalouden edistämiseen tarvitaan useita ohjauskeinoja. Tärkeää on mahdollistaa kierrätysmateriaalien markkinoiden kasvu muun muassa kehittämällä käytäntöjä siitä, miten jätteeksi luokiteltu materiaali lakkaa olemasta jäte. Kiertotalouden edistämiseksi on tärkeää saada sujuvasti käyttöön resurssivirtoja ja näin vastaavasti vähentää neitseellisen raaka-aineen tarvetta.

Valiokunta katsoo, että raskaan ympäristömenettelyn sijaan tulee selvittää mahdollisuudet säätää kevyempi, erityisesti jätteeksi luokittelun päättymiseen soveltuva uusi menettely, jossa toimivaltaa keskitetään yhdelle viranomaiselle. Keskittämällä edistetään resursien tehokasta käyttöä ja asiantuntemuksen kehittymistä sekä yhdenmukaista käytäntöä toiminnan sijaintipaikasta riippumatta. Valiokunta on tehnyt tästä lausumaehdotuksen numero 2.

Arvoisa puhemies! Tuottajavastuu on vakiinnuttanut paikkansa yhtenä jätehuollon sääntelykeinoista. Tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden osalta vastuu jätteestä on siirretty tuotteiden maahantuojien ja valmistajien vastuulle. Tuottajavastuun piirissä ovat pakkaukset, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, paristot, akut sekä romuajoneuvot. Suomessa tuottajavastuuta sovelletaan lisäksi ajoneuvojen renkaisiin ja paperiin.

Valiokunta pitää hyvänä, että tuottajavastuuta laajennetaan hallituksen esityksessä direktiivin vaatimuksen mukaisesti koskemaan myös etäkauppaa. Tuottajavastuun soveltamisalaa ehdotetaan ulotettavaksi myös niihin, jotka myyvät tuotteita kansainvälisellä etäkaupalla.

Toimivan tuottajavastuun haasteena on alusta pitäen ollut vapaamatkustaminen eli se, että kaikki toimijat eivät osallistu jätehuollon kustannuksiin tai järjestämiseen. Ongelma on voimakkaasti kasvava verkkokauppa ulkomailla, erityisesti EU:n ulkopuolisissa maissa. Tuottajavastuulainsäädäntö ei tällä hetkellä kattavasti velvoita ulkomaalaisia etämyyjiä, vaan kotimaiset toimijat maksavat myös ulkomaisista etäkaupoista tilattujen tuotteiden kierrättämisen ja muun jätehuollon. On siten tärkeää, että tähän ongelmaan puututaan tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Jätelain uudistamisessa yksi keskeinen osa on jätteenkuljetuksen järjestäminen. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa huomio on vahvasti kiinnittynyt jätteenkuljetuksen nykyisen kaksoisjärjestelmän muuttamiseen. Kunnan mahdollisuus päättää kuljetuksen järjestämisestä joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä säilyy jätelakiehdotuksen 37 §:n mukaan nykyisellään sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölaitteen kuljetuksessa. Kunnan mahdollisuus siirtää kiinteistökohtaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistön haltijan vastuulle ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen kuljetuksen osalta. Kunnan tulee siis jatkossa järjestää näiden jätteiden kuljetus kiinteistöiltä.

Valiokunta toteaa, että eri kuljetusjärjestelmien vaikutuksesta kilpailuun ja yritysten liiketoiminta- ja innovaatioympäristöön on asiantuntijakuulemisessa esitetty vahvasti toisistaan poikkeavia näkemyksiä. Ympäristövaliokunta pitää olennaisena sitä, että kuljetusjärjestelmän muuttamisen perusteena ovat kiristyvät kierrätystavoitteet ja niihin liittyvä pa-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

remppi kokonaishallinnan tarve sekä vakuuttaminen siitä, että liiketoimintamahdollisuudet alalla absoluuttisesti kasvavat ja siten toimintamahdollisuudet yritysten kannalta eivät lakkaa.

Lakiuudistus siis lisää liiketoimintamahdollisuuksia kokonaisuutena, mutta pienten yritysten kilpailukyvyyn säilyminen riippuu osaltaan siitä, että jätteenkuljetusurakat myös käytännössä kilpailutetaan hallituksen esityksessä tarkoitetuilla tavoilla pienempiin osiin jaoteltuina, niin että pienemmilläkin toimijoilla on tosiasiallinen mahdollisuus myös voittaa urakoita. [Timo Heinonen: Sen kun näkisi vaan!]

Arvoisa puhemies! Jätelakiuudistus kiristyneen kierrätystavoitteineen luo siis uusia liiketoimintamahdollisuuksia erityyppisille yrityksille. Myös talousvaliokunta korostaa lausunnossaan, että kiristyvät kierrätystavoitteet ja -velvoitteet tarkoittavat kierrätysmateriaalin määrän merkittävää lisääntymistä ja tätä myötä lisääntyviä mahdollisuuksia jäte- ja kierrätystoimialan yrityksille. Ympäristövaliokunta pitää olennaisen tärkeänä sitä, että kunnat kilpailuttavat jatkossa kuljetukset niin, että myös pienet ja keskisuuret yritykset voivat niissä menestyä. Ympäristövaliokunta ehdottaa mietinnössään lausumaa — lausuma numero 3 — pienten ja keskisuurten yritysten aseman turvaamiseksi.

Ympäristövaliokunta korostaa myös hankintaosaamisen keskeistä merkitystä lainsäädännön onnistuneessa toimeenpanossa. Myös talousvaliokunta katsoo lausunnossaan, että kaksoisjärjestelmän molemmissa malleissa voidaan päätyä jonkin järjestelmään osallisen tahon kannalta edulliseen tai epäedulliseen tilanteeseen. Olennaista onkin, että näiden urakoiden kilpailuttaminen hoidetaan hyvin ja kunnallisen jätehuollon toimijoiden hankintaosaamiseen kiinnitetään huomiota.

Ympäristövaliokunta korostaa tarvetta yhteistyössä kunnallisten toimijoiden ja yritysten kanssa kehittää kuntien hankintaosaamista ja parantaa yritysten valmiuksia osallistua urakkakilpailuihin muun muassa kehittämällä parhaisiin käytäntöihin perustuvia malleja kuljetusten kilpailuttamiseen sekä järjestämällä koulutusta ja neuvontaa yrittäjille ja kunnalle. Alan keskittyminen vain muutamalle toimijalle ei ole kenenkään etu, ja siten käytännön toimintatavat, neuvonta ja ohjaus on tärkeää saada sellaisiksi, että jätteenkuljetusten kilpailutuksiin osallistuu mahdollisimman paljon kaikenkokoisia yrityksiä. Tätä koskee valiokunnan mietinnössä lausumaehdotus numero 4.

Arvoisa puhemies! Jos kunta päättää siirtyä kiinteistönhaltijan järjestämästä jätekuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on kunnan määrättävä kiinteistönhaltijan järjestämän jätekuljetuksen lakkaamisajankohdasta, joka voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Asiantuntijakuulemisessa esitettiin voimakkaasti neljän vuoden siirtymäaikaa viitaten aikaisempaan, vuoden 2010 jätelain muutokseen liittyvään perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jossa lausuttiin, että sopiva siirtymäaika voi olla esimerkiksi kolme—neljä vuotta.

Nyt ehdotetulle sääntelylle on perustuslakivaliokunnan mielestä esitetty hyväksyttäviä perusteita. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, etteivät nyt ehdotetut siirtymäajat ole kaikilta osin erityisen pitkiä, mutta ehdotettu sääntely ei kuitenkaan muodostu perustuslain 15 §:n kannalta ongelmalliseksi, erityisesti kun otetaan huomioon elinkeinonharjoittajien toimintamahdollisuudet uudistuksen jälkeenkin.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta korostaa lopuksi, että yhteistyön rakentuminen ei ole kiinni sääntelystä tai sen muuttamisesta vaan toimivien käytäntöjen ja yhteistyökulttuurin luomisesta. Jätehuolto ja kierrätys muodostavat tulevaisuudessa aiempaa merkittävämmän osan perustavanlaatuisesta pyrkimyksestä lineaaritaloudesta kohti kiertota-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

loutta. Hyvän yhteistyökulttuurin syntyminen vaatii tulevaisuuteen suuntaavaa otetta ja kierrätysmyönteistä ajattelua, jossa tunnustetaan potentiaalit kaikkien toimijoiden kannalta.

Arvoisa puhemies! Mietintöön sisältyy neljä lausumaehdotusta ja kaksi vastalauseetta. Esitetyissä vastalauseissa kiinnitetään perustellusti huomiot kaksoisjärjestelmän osittaiseen purkamiseen ja lyhyehköön siirtymäaikaan. [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan muutamia puheenvuoroja tähän, ja sitten sen jälkeen voidaan mennä debattiin. — Seuraavana puheenvuoron pitäjänä edustaja Purra. Olkaa hyvä.

14.11 Riikka Purra ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. Teidän lausumannekin kuulostavat varsin hyviltä, mutta juuri siitä näkökulmasta katsoen on hyvin ihmeellistä, että kuitenkin tämä lakiesitys tällaisenaan hyväksytään, koska nimenomaan tämän kaksoisjärjestelmän purkamisella tulee olemaan hyvin negatiivisia vaikutuksia yrityskenttään, ylipäättänsä kilpailuun ja työllisyyteen. Se ei ole edes ympäristön kannalta välttämätön muutos, saattaa olla jopa päinvastoin. Kuten valiokunnissa useampikin asiantuntija on kertonut, se saattaa myös vähentää ympäristön kannalta rohkeiden kuljetus- ja käsittelyinnovaatioiden kehittämistä. Joka tapauksessa tämä on hirveä askel taaksepäin kohti kuntien monopoleja. Mikään ei kerta kaikkiaan puolusta tällaista esitystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen.

14.12 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Ryhmäni tavoin en voi hyväksyä esitystä, sillä toteutuessaan se rankaisisi yrittäjiä ja asettaisi alan toimijat epätasa-arvoiseen asemaan. Marinin hallitus haluaa luopua kaksoisjärjestelmästä, vaikka asiantuntijakuulemisten perusteella tätä vastustavat niin yrittäjät, kuljettajat kuin omakoti- ja kiinteistöasukkaitakin edustavat tahot. Tämä on täysin ristiriidassa hallitusohjelman lupauksen kanssa esimerkiksi siitä, miten sitoudutaan tietopohjaiseen politiikkaan ja päätöksentekoon. Tulee muistaa, että kaksoisjärjestelmän osittaisellakin purkamisella olisi merkittävät negatiiviset yritysvaikutukset, joita ei ole edes kunnollisesti selvitetty esityksessä. Tämän lisäksi hallituksen esitys sivuuttaa nykyisen järjestelmän oleelliset hyödyt. Näin ollen kaksoisjärjestelmä tulee säilyttää eikä osittainenkaan lakkauttaminen ole kannatettavaa.

Lopuksi perussuomalaiset kokoomuksen valiokuntaryhmän ja perustusvaliokunnan lausunnon tavoin paheksuvat hallituksen ajamia kohtuuttoman lyhyitä siirtymäaikoja, sillä esitetyllä aikataululla olisi hyvin haastavaa tehdä vaadittavat investoinnit.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

14.14 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suomi on monella tapaa kiertotalouden edelläkävijä. Mikään mallioppilas emme kaikessa kuitenkaan ole, vaan enemmänkin voimme tehdä. Paperin tai tölkkien keräys on suomalaisille tuttua kierrätystä, mutta esimerkiksi muovien kierrätyksessä on vielä paljon parantamisen varaa.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Puhemies! Suomalaisia on vähän, ja osuutemme luonnonvarojen kulutuksesta on pieni. Henkeä kohden kulutuksemme on kuitenkin suurta. Tulevaisuuden ei tarvitse kuitenkaan näyttäytyä pelottavana, vaan voimme suhtautua siihen myös ratkaistavissa olevana haasteena. Kiertotalous tuo paitsi ratkaisun liikakulutukseen myös mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille ja innovaatioille. Kierrätyksen osuus yhdyskuntajätteen käsittelyssä on Suomessa noin 40 prosenttia. Tästä on mahdollista parantaa selvästi muun muassa jätteiden tarkemmalla lajittelulla ja erilliskeräyksellä. Hallituksen tavoitteena on nostaa kierrätyksen osuutta 65 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Se on hyvä tavoite.

Puhemies! Hallituksen esityksessä erilliskerättävien jätteiden kuljettamisen osalta siirytään kunnan keskitetysti kilpailuttamiin jätteenkuljetuksiin. Tämä helpottaa tiedonsaantia kunnan jätevirroista sekä parantaa niiden seuranta- ja valvontaa. Jätehuollon logistiikan suunnittelu helpottuu, ja kunnat voivat paremmin hyödyntää hyviä käytänteitä, kuten monilokero-, yhteis- ja korttelikeräyksiä. Kyseessä on toki merkittävä muutos, ja kuten ympäristövaliokuntakin toteaa, on tilannetta seurattava tarkasti. Ehdotus on lainsäädännön tasolla monimutkainen, mutta kiinteistönhaltijan kannalta se on selvä. Kunta järjestää kaikkien erilliskerättävien asumisessa syntyvien jätteiden kuljetuksen kiinteistöltä.

Nykyisen kaksoisjärjestelmän, jossa siis asiakas on itse voinut valita jätteenkuljetuksen osittaisen purkamisen, yhteydessä on oltu huolissaan pienten ja keskisuurten kuljetusyritysten asemasta. Tämä on ollut oikea ja ansaittu huoli. [Mauri Peltokangas: Miksi tällainen lainsäädäntö sitten tehdään?] Hallituksen esityksessä kunnat onkin velvoitettu jakamaan kuljetusurakat alueellisesti ja ajallisesti siten, että myös pk-yritykset voivat osallistua kuljetuksiin ja saada urakoita. Myös ympäristövaliokunta korostaa sitä, että jätteenkuljetusurakat on kilpailutettava siten, että pienilläkin toimijoilla on todellinen mahdollisuus voittaa urakoita. [Timo Heinonen: Näkisipä vain!] On tärkeää huomata, että jätteiden lisääntyvä erilliskierrätys jo itsessään tuo uutta työtä kuljetusalalle. Kunnallisten toimijoiden ja yritysten yhteistyö on keskiössä kehitettäessä parhaita toimintamalleja. Alan keskittyminen vain muutamalle toimijalle ei ole kenenkään etu.

Arvoisa puhemies! Paitsi ratkaisuna ympäristöongelmiin, kiertotalous tarjoaa myös monia taloudellisia mahdollisuuksia. Kiertotalouden tavoitteena on, että talous toimii ympäristön kantokyvyn rajoissa — sitähan tässä haetaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja nyt käynnistämme debatin, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja V-painiketta käyttäen pyytämään puheenvuoroa. — Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

14.18 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus puolustaa nykyistä kaksoisjärjestelmää. Me uskomme markkinatalouteen, ja me haluamme, että kiinteistönomistajat saavat itse valita jätteenkuljetusyhtiönsä, mistä palvelut hankitaan. Tämä on surullinen hetki. [Paula Risikko: Jälleen!] Näitä taistoja on käyty vuosia — jos ei vuosikymmenen ajan — eri puolilla Suomea, ja on puolustettu tätä yrittäjävetoista järjestelmää, joka on toiminut erinomaisesti ja johon kiinteistönomistajat ja asukkaat ovat olleet tyytyväisiä.

Eilen puheenjohtaja Saarikko moitti, kun kutsuin tätä hallitusta vasemmistohallitukseksi. Totesin, että niin kauan niin teen, kun hallitus tekee vasemmistolaista politiikkaa. Se tässä on yksi konkreettinen esimerkki siitä, että toimiva, markkinoihin perustuva, yrittäjävetoinen, yksilöistä ja heidän valinnanvapaudestaan lähtevä järjestelmä puretaan ja tilalle

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

tehdään kuntien monopoliin perustuva järjestelmä. Tämä ei auta ympäristöä, tämä ei auta työllisyyttä, ja tämä ei auta kierrättämistä. Uskon tässäkin yritysten ja yksityisen sektorin innovatiivisuuteen. Huono ratkaisu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Taimela. [Eduskunnasta: Vain 20 sekuntia puhui!] — Ei pidä nyt kiinnittää tähän kelloasiaan huomiota, mutta olen varma, että edustaja Orpo puhui tasan minuutin ainakin. [Naurua] — Ja edustaja Taimela.

14.20 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan tähän alkuun tuoda esiin sen, että tämä esityksen tavoite on hyvin selkeä: vauhdittaa kiertotaloutta ja jätteiden erilliskeräystä. Ja minä ihmettelen, jollemme me tässä salissa olisi kaikki sitä mieltä, että nämä ovat sellaisia tavoitteita, joiden eteen kannattaa tehdä isosti ja paljon töitä.

Mitä tulee tähän paljon keskustelua aiheuttaneeseen kaksoiskuljetusjärjestelmään, niin täytyy muistaa se, että tämä kaksoiskuljetusjärjestelmä säilyy yhä edelleen sen sekajätteen ja lietteen osalta, koska tästäkin on tämän käsittelyn aikana kuulunut osittain vähän toisenlaista tietoa. Ja sitten jos mietitään tätä kaksoiskuljetusjärjestelmää kaiken kaikkiaan, niin uskallan tässä debattivaiheessa sanoa ääneen myös sen, että itseäni on todella paljon mietityttänyt tämän käsittelyn aikana, miten tämä keskustelu on kilpistynyt niin kovasti tähän kaksoiskuljetusjärjestelmään, koska minä väitän, että kaikki tässä salissa olevat myös ymmärtävät sen, että tämä on hyvin pieni asia, [Puhemies koputtaa] jos me mietitään tätä koko kokonaisuutta, [Puhemies koputtaa] joka tätä jätelakia sääntelee, ja sitä, mikä on sen ajatus ja tavoitetilä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laakso.

14.21 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko kyllä tosiaan yhtyä edustaja Orpon kommenttiin siitä, miten keskusta voi olla tällainen. Meinaan: onko keskustasta oikeasti tullut ”Suomen demokraattinen keskusta” tai jotain? En viitsi sitä ”sosiaalista” sanoa siihen eteen.

Tämä kaksoisjärjestelmän purkaminen ei tule edistämään kierrätystä, ei millään tavalla. Tämä ei tule lisäämään kuljetustöitä millään tavalla. Tämä ei edes tule päästöjäkään vähentämään, koska se sekajäte jää edelleen tähän näin. Tämä on täysin järjetön asia, sillä kuljetusyrittäjät ovat vuosikymmeniä tehneet nämä markkinat. Ne ovat maksaneet markkinointiyritykselle siitä, että ne ovat saaneet oman toimintansa siihen pisteeseen, missä se on, ja sitten tulee Suomen hallitus — johon keskustakin kuuluu — ja siirtää sen koko potin yhteiskunnalle. [Puhemies koputtaa] Käsittämätöntä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

14.22 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Onko teillä mikrofoni päällä?

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tämä laki edistää kiertotaloutta, ja kun oppositio arvostelee sitä, että tässä ei huomioida pieniä yrittäjiä, niin toivon, että oppositio perehtyy tähän lakiin ja nimenomaan siihen 36 §:ään, joka toteaa, että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteen kuljetuspalvelujen kesto on tarjouspyynnössä määriteltävä sekä hankinnat ajoitettava siten, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin ja että kuljetushankinnat on kilpailutettava osiin jaettuna, siten että useampi kuin yksi yritys voidaan valita palveluntuottajaksi. Toivon, että oppositio myöskin perehtyy tähän hallituksen lakiesitykseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

14.23 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Taimela ihmetteli, eikö kaikilla ole yhteinen näkemys siitä, että tämä laki on tarpeellinen. Tässä nämä lainsäädännön päämäärät ovat sinällensä kannatettavia, aivan varmasti. Toki olen miettinyt sitä, tuleeko tässä tämä kierrätysnäkökulma esille tarpeeksi paljon, kun tässä nyt todellakin aika paljon tähän jätteitten keräykseen keskitytään. Mutta niin kuin täällä usea kollega on nostanut esille, tämä kaksoisjärjestelmästä luopuminen tarkoittaa kuitenkin niitten alueellisten pk-yritysten tilanteen heikentymistä, ja minusta täällä valio-kunnan puheenjohtaja ihan aiheellisesti kehaisi myöskin näitä vastalauseita, joissa tähän asiaan on kiinnitetty huomiota sekä myöskin tähän lyhyeen siirtymäaikaan. Ymmärrän, että tämä siirtymäaikapaine taitaa tulla sitten sieltä EU:n puolelta direktiivin implementoinnista ja muusta vastaavasta, mutta olisin mielelläni kyllä halunnut vielä kuulla perusteluja, eikö tässä olisi ollut mahdollisuutta sitten pidemmälle siirtymäajalle, jotta tätä [Puhemies koputtaa] tilannetta oltaisiin voitu kuntakohtaisesti harkiten viedä eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sirén.

14.24 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jätelain tavoitteet todellakin ovat hyvät, ja niistä kaikki varmasti olemme samaa mieltä, mutta tähän hallituksen esitykseen sisältyy isoja epäkohtia, joihin myös asiantuntijakuulemisissa on perusteellisesti, aiheellisesti kiinnitetty huomiota. Erityisesti tämä kaksoisjärjestelmän säilyttäminen ja pidemmät siirtymäajat ovat olleet niitä keskeisiä muutostarpeita, jotka käsittelyn aikana ovat nousseet esille.

Edustaja Taimela tässä mainitsi, että tämä kaksoisjärjestelmä on vain pieni osa tätä esitystä, mutta niiden yrittäjien näkökulmastahan se on valtavan kokoinen asia, ja heidän huoltaan tässä halutaan tuoda esille. Kokoomus uskoo markkinoihin, vapaaseen kilpailuun, joka on myös asiakkaiden näkökulmasta useimmiten paras vaihtoehto, ja siksi tätä [Puhemies koputtaa] yrittäjien hätää on haluttu kuulla. Tältä pohjalta jätimme vastalauseen ja pykälämuutosesityksen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elo.

14.26 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lakiuudistuksen valmistelu on ollut perusteellista, ja eri näkökulmia on kuultu laajasti. Kuten ympäristövaliokunnan puheenjohtaja ja usea edustaja tässä ovat todenneet, nämä uudistuksen keskeiset

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

tavoitteet — kierrätysasteen nosto ja kiertotalouden vauhdittaminen — varmasti kaikki jaamme.

Se, että meillä on tehokas jätehuolto, ja se, että kierrätys toimii tehokkaasti, edellyttää kokonaisuuden nykyistä parempaa hallintaa ja selkeätä ja toimivaa vastuunjakoja, ja siihen tämä kuljetusten järjestämisen keskittäminen kunnille perustuu. Tällä ratkaisulla haetaan nimenomaan sitä, että kunnilla on kokonaisvastuu jätteiden kuljetuksesta ja käsittelystä, mutta edelleen yritykset hoitavat niitä kuljetuksia, ja huolellisella kilpailutuksella me varmistetaan, että myös paikalliset yrittäjät pärjäävät. Tämä on varmasti ihan kaikkien, myös kunnallisten jätehuoltoyritysten, etu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

14.27 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin täällä on tullut esille, kokoomushan ei missään nimessä olisi halunnut tätä kaksoisjärjestelmän purkamista, nimittäin sehän tarkoittaa nimenomaan paikallisten yritysten toimintaedellytysten heikentämistä ja ihmisten työpaikkojen vähenemistä. En voi käsittää sitä, miten tämä hallitus voi olla näin yrittäjävastainen hallitus. Tämä on täysin ideologiaperusteista, ja mielestäni se menee täysin järjen ohitse.

Lisäksi esitimme myöskin siirtymäaikojen pidentämistä, ja sehän oli ihan perustuslakivaliokunnankin toteamus, että näin pitäisi tehdä.

Kyllä tälle hyvä selitys pitää olla. Täällä edustaja Torniainen sanoi, että emmekö me ole perehtyneet tähän. Kyllä, esimerkiksi itse olen ollut kaksi vuotta tämän asian kanssa tekemisissä, siitä lähtien, kun ruvettiin aprikoimaan, että tällaista ruvetaan tekemään. Sattu-neesta syystä kyllä tiedän tasan tarkkaan, mitä tässä tapahtuu: tässä viedään yrittäjien edellytykset pois.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sipilä.

14.28 **Juha Sipilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä mo-
neen kertaan on tullut esille, valiokunnan jäsenet ovat yksituumaisia siitä, että tämän lain
tavoite on hyvä ja kierrätysasteen nostaminen 40:stä 60 prosenttiin tuo myöskin uusia lii-
ketoimintamahdollisuuksia. En tässä pelkää oikeastaan sitä, että tämä toiminta kunnallis-
tuu, vaan enemmänkin pelko on se, että suuret toimijat valtaavat isompaa alaa, kun näitä
kilpailutetaan. Kaksoisjärjestelmästä luovutaan, ja tässä valiokunnan mietinnössä tämä nä-
kökulma on minusta otettu hyvin huomioon, niin hyvin kuin se voidaan ottaa luopumalla
kaksoisjärjestelmästä.

Minusta tätä lain toimivuutta tältä osin mitataan kyllä sillä, miten käytännössä kierrätys-
aste lisääntyy — sitä pitää seurata — ja miten nämä pienet jätekuljetusyritykset sitten käy-
tännössä pärjäävät tässä kilpailutuksessa, johon tulee sitten suurempia toimijoita mukaan.
[Puhemies koputtaa] Se on toinen osa, mitä pitää seurata tarkasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Peltokangas.

14.29 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja
Taimela taisi tuumata, että kaksoisjärjestelmän purkaminen on sinällään pikku juttu. Minä

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

en pidä pikku juttuna sitä, että tämä aiheuttaa suomalaisille yrityksille konkurssseja. Jos sosiaalidemokraatit näin ajattelevat, niin se on aika häkellyttävää.

Valiokunnassa kuultiin useita asiantuntijoita — useita asiantuntijoita — jotka pitivät tätä kaksoisjärjestelmän purkua erittäin kyseenalaisena. Ne lausunnot sivuutettiin täysin, kuten nyt esityksestä voimme todeta.

Edustaja Torniainen kysyi, olemmeko me perehtyneet tähän lakiesitykseen. Perussuomalaisen valiokuntavastaavana voin sanoa, että olemme perehtyneet syväluotaavasti tähän esitykseen. Ja kuten valiokunnan puheenjohtaja esittelypuheessaan totesi, vastalauseet ovat erittäin aiheellisia. Tämäkin kertoo siitä, että kyllä perehdytty on.

No, nopea kysymys: Tämä aiheuttaa sen, että tulevaisuudessa käy nyt sitten joissakin paikoissa kaksi autoa pihalla. Toinen hakee sekajätteen, toinen hakee sen pienen biojättepussin. [Puhemies koputtaa] Mitä järkeä tässä kaikessa on? [Leena Meri: Ei mitään! — Timo Heinonen: No ei mitään!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivelä.

14.30 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin pidän itse erittäin hyvänä, että tämä laki saadaan nyt valmiiksi. On erittäin hyvä ja tärkeää, että kierrätystavoitetta kiristetään ja että sitä tullaan nostamaan jatkossakin. Itse pidän hyvänä, että lähtökohtaisesti tästä kaksoiskuljetusjärjestelmästä luovutaan, vaikka sekajäte jäikin nyt lietteiden lisäksi tämän kaksoisjärjestelmän piiriin, mikäli kunta niin päättää ja mikäli edellytykset täyttyvät. Olen samaa mieltä siitä, että kiertotalous on muutakin kuin jätteen keräystä, mutta itse ajattelen, toisin kuin perussuomalaiset, että kyllä tämän lain kanssa mennään oikeaan suuntaan eikä väärään suuntaan. Mutta toki paljon pitää tehdä vielä muuallakin, jotta päästään aidosti kiertotalouteen.

Kun tämä laki tehdään, niin näen, että hyötyjinä ovat sekä ympäristö ja ilmasto kierrätyksen parantumisenä, kuntien asukkaat [Puhemies koputtaa] saatuina säästöinä että myös yrittäjät uusina liiketoimintamahdollisuuksina. [Puhemies koputtaa] Ja erityisesti painotamme pieniä ja keskisuuria [Puhemies: Aika!] yrityksiä, kuten valiokunnan puheenjohtaja hyvin esitteli.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

14.31 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi tämän esityksen iso ongelmakohta on se, että sopimusvapauden, omaisuuden ja jätehuollon maksavien kuluttajien suoja heikkenee. Kun jätekuljetusta alettiin sosialisoida silloin kymmenkunta vuotta sitten, niin kuljetusyhtiöiden toimintaa arvioitiin taannehtivasti uuden jätelain määräyksiä vasten. Se oli todella törkeää. Sopimussuhteisiin puututtiin erittäin lyhyellä siirtymäajalla, ja se aiheutti pienyrityksille tuhoa ja menetyksiä. Ja kävi sitten kuten pelättiin, eli ala keskittyi pääasiassa ulkomaisiin jättiyrityksiin, ja nyt samaa virhettä ollaan toistamassa. Sopimusvapauden, omaisuudensuojan osalta ollaan siis menossa pahempaan suuntaan. Ja kansalaisille on jatkuvasti esitetty, että juu, autorallit vähenevät ja kustannukset alenevat. Tässä on käymässä aivan päinvastoin. Tosiasiassa kansalaisten maksurasitus nousee ja ralli vain pahenee.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

14.33 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on vasemmistohallitukselta odotettu ratkaisu, mutta arvoisa keskusta, tiedätkö te, mitä te olette tekemässä? Nykyisen järjestelmän, kaksoisjärjestelmän, purkaminen, muutos on paikallisille yrityksille nimittäin rajusti negatiivinen. Vaikutukset ovat jopa suuremmat kuin teidän aiemmin päättämälläne turpeen alasajolla on työllisyyteen. Kahden vuoden siirtymäaika tuhoaa nämä pienet paikalliset yritykset, vie niiltä 70 miljoonaa euroa. Ja kysyisin, miksi te, edustaja Sipilä, päädyitte kahden vuoden siirtymään, kun hetki aiemmin kunnallisille jäteyhtiöille annettiin 13 vuoden siirtymäaika. Tässä on kyse omaisuudensuojasta. Te, arvoisa vasemmistohallitus, keskustan tuella, ajatte tällä politiikalla meidät passiivisen sopeutujan rooliin, kun pitäisi olla dynaaminen [Puhemies koputtaa] kierrätyksen edelläkävijä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

14.34 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta edellyttää mietinnössään, että hallitus tukee hankintaosaamisen kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen tehokasta jakamista. Tärkeää on, että toimitetaan järjestelmällinen arviointi lain toimivuudesta. Nimenomaan selvitetään, miten yhdyskuntajätteen kierrätysaste kehittyy, miten jätteenkuljetuksen hinnat kehittyvät, miten pienten ja keskisuurten yritysten kilpailuasema kehittyy. Tärkeää on nimenomaan pienten ja keskisuurten yritysten kilpailuaseman turvaaminen, joka on ehdoton edellytys sille, että tämä laki on ollut hyväksyttävissä.

Arvoisa puhemies! Sekajätteen ja lietteen kaksoisjärjestelmän säilyminen on erittäin tärkeää. Se tukee osaltaan pienyrityksiä ja työpaikkoja haja-asutusalueilla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

14.35 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samoin kuin kokoomuslaiset ja perussuomalaiset, kristillisdemokraatit haluaisivat säilyttää nykyistä kaksoiskuljetusjärjestelmää ja haluaisivat, että sille annettaisiin jatkoaika.

Ilmettelen ylipäättään tätä keskustelua, kun minä olen ymmärtänyt, että hallituspuolueiden puheenjohtajien sopiman linjauksen mukaisesti kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen oli tarkoitus säilyä jätelaissa kaikkien jätejakeiden kuljetuksessa eli myös biojätteessä ja pakkausjätteissä. Olenko ymmärtänyt hallitusohjelmakirjauksenne väärin? Mutta näin olen kuullut, että olette siellä sopineet.

Tämä on ideologinen taistelu, joka on jatkunut pitkään. Jo toimiessani yrittäjäjärjestössä 2000-luvun loppupuoliskolla käytiin kovaa taistelua tästä, niin että minä en näe mitään muuta tavoittelua tällä kuin ideologiset tavoitteet. Jätteiden kiertämisen lisääminen on hyvä tavoite, [Puhemies koputtaa] mutta kai sitä voi tehdä ilman tällaista huonoa lakiesitystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

14.36 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kuuntelen tätä keskustelua aika järkyttyneenä siitä, mitä tuhoa ollaan aiheuttamassa pk-yrityksille. Kukaan ei varmaan vastusta hyviä tavoitteita, mutta keinojen pitää olla niitä, mitkä ovat toi-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

mivia ja mitkä eivät aiheuta konkursseja ja lisää työttömyyttä. Hallituksen työllisyystoimet ovat olleet muutenkin heikkoja. Ihan vetoan nyt keskustaan, että katsokaa näitä esityksiä ja pitäkää huoli siitä, että tämä sosialistinen ajattelu ei tuhoa meidän pk-yrityksiä. Meillä ei nimittäin kohta ole silloin yrityksiä eikä työpaikkoja, eikä tiedä, miten meidän hyvinvointiyhteiskunnan käy tässä sosialistisessa kiihkossa.

Olen erittäin huolestunut siitä, kuten perussuomalaiset, että jos tässä taas kulut nousevat, niin asumisen hinta kallistuu. Meillä on ihmisillä jo nyt todella tiukkaa asumisen ja liikkumisen hinnan kanssa. Ollaan nyt kiinnostuneita aidosti myös jokaisen ihmisen arjesta, että ne rahat riittäisivät, [Puhemies koputtaa] eikä melskata tällaisten turhanpäiväisten uudistusten kanssa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Könttä.

14.37 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täällä on jo kuultu tästä tavoitteesta, ja sen osalta on helppo olla samaa mieltä, mutta jaan myös itse sen huolen erityisesti pk-yritysten osalta. Mielestäni on kuitenkin hyvä, niin kuin tässä mietinnössä on painotettu, että hallitus seuraa näiden pk-yrittäjien aseman kehittymistä tässä jätekuljetuksessa ja että katsotaan, että ei käy niin, että vain suuret toimijat tässä pärjäävät.

On mielestäni paikallaan myös näin kuntavaalien jälkeen todeta, että kunnissa on suuri vastuu nyt toteuttaa sitten tämä siten, että pienet ja keskisuuret yritykset pystyvät kilpailemaan aidosti, niin että nyt valitut kuntapäätäjät omalta osaltaan pystyvät toteuttamaan sitä politiikkaa, jolla he ovat tulleet valituiksi. Aion itse pitää huolen sillä mandaatilla, minkä olen saanut, että pystymme antamaan myös pienille ja keskisuurille yrityksille mahdollisuuksia toimia jätekuljetuksessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

14.38 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti sillä esityksellä, joka nyt ympäristövaliokunnasta on tullut, jäteyrittäjistä tehdään kuntien renkejä. Tähän asti he ovat kehittäneet omaa toimintaansa, jotta he ovat pystyneet palvelemaan asiakkaitaan, ja jatkossa he kilpailevat siitä, kuka edullisimmin ne kuljetukset järjestää. Ja mitä tulee siihen kohtaan, että taloyhtiöt saavat edelleen kilpailuttaa sekajätteen, niin kyllä jäteyrittäjien viesti ainakin minulle on ollut esimerkiksi omasta kotikunnastani Sastamalasta selkeästi se, että ei siinä ole mitään järkeä, koska sekajätettä on niin vähän ja pyritään siihen, että sitä on entistä vähemmän jatkossa. Kenenkään ei kannata sitä pelkkää sekajätettä lähteä sieltä hakemaan, vaan totta kai kannattaa isommissa erissä toimia.

On kyllä todella erikoinen päätös. Täytyy vielä muistaa, että tämä on täysin kotimaista tekoa: direktiivi ei ota kantaa siihen, millä tavalla jätteen kuljetus järjestetään. Ihmettelen, että keskusta ei ole tässä kuullut niitten yrittäjien ääniä, joista tämä kumpuaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

14.39 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pienten ja keskisuurten yritysten korostaminen ja hankintasääntelyyn ja muuhun puuttuminen ja sen asian tärkeyden esillä pitäminen on tietenkin hyvä asia, mutta niin kuin te tiedätte varmasti itse-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

kin, näitä hankintaohjeita ja vuoropuhelua on tehty vuosikausia ilman mainittavaa edistystä. Täällä varmasti jokainen tuntee omalta alueeltaan tapauksia, joissa tällaisesta vastavasta on seurannut ainoastaan suuria keskittämisiä, ja hyvin monessa maakunnassa seuraukset ovat todella huonoja. Tässäkin, kuten edellä on jo kuvattu, on hyvin todennäköistä, että joku ulkomaalainen suuryhtiö ehkä Etelä-Euroopasta tulee voittamaan niitä kilpailutuksia. Minkäänlainen pilkkominen ei tule auttamaan. Tämä on se ensimmäinen askel. Sitteen seuraava askel — tästäkin meillä on Euroopassa jo esimerkkejä — on se, että otetaan kuskitkin ulkomailta, vaikka Liettuasta ja Latviasta.

En ymmärrä, mikä pakkomielle hallituksella [Puhemies koputtaa] on hyvien tavoitteiden saavuttamiseksi tehdä [Puhemies koputtaa] tällaisia ratkaisuja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän debattiin otetaan vielä puheenvuorot Sankelolta ja Sipilältä ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

14.41 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallitus on nyt tätä päätöstä tehdessään hakoteillä. Minuun oli yhteydessä eilen ylihärmäläinen kuljetusalan yrittäjä — saatte tarvittaessa yhteystiedot. Hän soitti eilen ja pyysi vastustamaan tätä esitystä henkeen ja vereen. Hän on käynnistänyt yrityksen toiminnan pari vuotta sitten. Firmassa on seitsemän työntekijää, osa heistä vähän tämmöisiä niin kuin vaikeasti työllistettäviä. Nyt seurauksena on se, että kalusto käy alta aikayksikön vanhaksi. Tämä yritys tulee lopettamaan toimintansa. Hallituspuolueitten edustajat voivat täällä kertoa, kun kehuvat tätä lakiesitystä, tervetset Ylihärmään näille seitsemälle työntekijälle, jotka jäävät tämän esityksen takia työttömiksi. Kyllä tämä on erittäin hankala pienille ja keskisuurille yrityksille, ja tämän vaikutukset tulevat [Puhemies koputtaa] näkymään nopeasti pienyrittyskentässä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sipilä.

14.42 **Juha Sipilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin tässä salissa esitetyn kritiikin nimenomaan tätä kaksoisjärjestelmän purkua kohtaan. Mutta niille yrittäjille kyllä minun viestini olisi se, että ei pidä pudottaa kintaita ja sanoa irti työntekijöitä vaan lähteä valmistautumaan nyt siirtymäajan puitteissa siihen uuteen tilanteeseen, missä liiketoiminnan koko kuitenkin kasvaa, ja siihen, mitkä ovat ne keinot, millä pystytään kilpailemaan suurempia toimijoita vastaan, esimerkiksi liittoutumalla muutama muun pienen yrityksen kanssa. Ja valiokunnan mietinnön lausumissa keskitytään juuri siihen: vuonna 2025 pitää tehdä perusteellinen selvitys siitä, miten nämä pk-yritykset ovat pärjänneet tässä ja miten hintakehitys on kehittynyt tämän lainmuutoksen jälkeen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme puhujalistaan. — Edustaja Kivelä.

14.43 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa rouva puhemies! Muutama huomio vielä tästä esityksestä ja sen käsittelystä ympäristövaliokunnassa.

Ensinnäkin tämä laki toki perustuu pitkälti EU-lainsäädännön täytäntöönpanoon mutta myös hallitusohjelmaan, jossa me olemme sopineet, että jätteenkierrätystä lisätään ja Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä vahvistetaan, ja näistä tavoitteista olen toki erittäin iloinen. No, nyt olemme puhuneet tässä paljon kierrätystavoitteen kiristämisestä, mikä

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

on hyvä asia, ja olemme puhuneet tästä kaksoiskuljetusjärjestelmästä luopumisesta, josta itse ajattelen, että olisi voinut luopua myös sekajätteen osalta.

Mutta muutama muu huomio vielä.

Mielestäni hyvää on se, että tätä tuottajavastuuta nyt laajennetaan, eli pakkausten tuottajien ja kuntien tulee nyt sopia pakkausjätteen erilliskeräyksessä asuinkiinteistöiltä yhteistoiminnasta ja korvauksista, jotka tuottajat maksavat kunnille erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta tuottajien järjestämään jätehuoltoon. Nyt pakkausten tuottajien tulee vastata vähintään 80 prosentista koko pakkausjätehuollon kustannuksista.

Lisäksi hyvää on se, että nyt uusilla säännöillä pyritään saamaan kansainvälistä etäkauppaa harjoittavat toimijat osallistumaan tuottajavastuujärjestelmiin. Tämä on ollut myös meidän ryhmän tavoitteiden mukaista.

Yksittäisenä nostona haluan nostaa esille, että hyvää on tekstiilikeräys ja vieläpä sen aikaistaminen. Tekstiilijätteen tulee siis olla järjestettynä kaksi vuotta ennen direktiivissä säädettyä määräaikaan eli vuoden 2023 alusta alkaen. Me vasemmistossa olemme tyytyväisiä siihen, että kierrätysastetta ensinnäkin nyt nostetaan, ja näemme, että tämä on tärkeää laajemminkin kiertotalouden luomisen kannalta. Eli oleellista on se, että me saadaan kierrätysastetta nyt ylöspäin — aivan kuten täällä kuultiin, olemme valitettavasti vielä EU:n keskitasoa.

Samaan aikaan on totta, että yksistään tämä kierrätysvelvoitteen asettaminen ei vielä luo kokonaisvaltaista kiertotaloutta, joka on tavoitteemme, ja siinä olemme peräänkuuluttaneet myös sitä, kuinka pitää luoda kysyntää näille kerätyille raaka-aineille uusiokäyttöön tai esimerkiksi tuottajille velvoitetta käyttää uusiomateriaalia esimerkiksi muovin kohdalla.

Asia, joka täällä ei paljon puhuttanut mutta on erittäin tärkeä mielestäni vielä nostaa esille, on se jätehierarkia ja se lähtökohta, että ensisijaista on ylipäänsä estää jätteen syntymistä. Se on kaikkein tehokkainta resurssien käyttöä ja tärkeintä resurssiviisautta, että jätettä ei edes synny.

Lopuksi sanon vielä, [Puhemies koputtaa] että me vasemmistossa oltaisiin oltu valmiita tukemaan tiukempiakin kierrätystavoitteita ja tosiaan luopumaan tästä sekajätteen kaksoiskuljetuksesta. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elo.

14.46 Tiina Elo vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä on todettu, tämän jätelain uudistuksen keskeinen tavoite on kiertotalouden vauhdittaminen ja kotitalouksien kierrätysmahdollisuuksien helpottaminen. Jätteen määrää vähentämällä ja kierrätysastetta nostamalla me suitsitaan luonnonvarojen ylikulutusta, joka on ilmastonmuutoksen ja luontokadon juurisyy. Tällä hallituksen esityksellä tavoitellaan yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamista nykyisestä, pitkään paikalla junnanneesta reilusta 40 prosentista 65 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Se, että tämä on junnannut pitkään paikallaan, osoittaa, että muutosta tarvitaan. Kierrätysvelvoitteiden tiukentamisen myötä yli 50 prosenttia suomalaisista tulee lasin, kartongin, metallin ja muovin erilliskeräyksen piiriin ja 65 prosenttia biojätteen erilliskeräyksen piiriin.

Arvoisa rouva puhemies! Jätelain uudistus on vain yksi väline kunnianhimoisten kiertotaloustavoitteiden toteuttamisessa. Ensisijaista on vähentää syntyvän jätteen määrää tehostamalla tavaroiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä. Toimiva kiertotalous edellyttää, että

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

uusiomateriaaleille on toimivat markkinat. Ne eivät synny pelkästään erilliskeräystä lisäämällä. Kiertotalouden edistämiseen tarvitaankin useita ohjauskeinoja. Jätteen synnyn ennaltaehkäisyyn kannalta olennaista on tuotteiden ominaisuuksia koskeva sääntely. Tuotteiden tulee olla resurssitehokkaita, elinkaareltaan ja käyttöältään kestäviä ja korjattavia, helposti uudelleen käytettäviä ja jätteenä kierrätettäviä.

Ekologisen tuotesuunnittelun ohella tehokkaita ohjauskeinoja ovat muun muassa sekoi-
tevelvoitteet sekä jäteverotuksen kehittäminen. Esimerkiksi muovipulloja koskeva sekoi-
tevelvoite on jo hyväksytty SUP-direktiivissä, joka edellyttää, että PET-juomapulloissa on
vähintään 25 prosenttia kierrätysmateriaalia vuonna 25 ja kaikissa muovipulloissa 30 pro-
senttia vuonna 2030. Tähän suuntaan meidän pitää pystyä etenemään. Jäteverotuksen osalta
päästään toivottavasti eteenpäin jo syksyn budjettiriihessä.

Suomen tuore kiertotalouden edistämishjelma ja EU:n kiertotalouden toimintasuunni-
telma antavat osaltaan hyvän pohjan kiertotalouden edistämiseksi. Tästäkin osaltaan jäte-
lain uudistuksessa ja jätehuollon kehittämisessä on kyse.

Arvoisa puhemies! Tämän lakiuudistuksen valmistelu on ollut tosiaan perusteellista, ja
eri näkökulmia on kuultu laajasti. Tehokas jätehuolto ja kierrätys edellyttävät kokonaisuuden
nykyistä parempaa hallintaa sekä selkeää ja toimivaa vastuunjakoa. On tärkeää, että
tämä järjestelmä on selkeä myös käyttäjälle eli asukkaille ja kiinteistöjen omistajille. Huo-
rellisen valmistelun pohjalta on päädytty ratkaisuun, että jätteiden kuljetuksen järjestämis-
vastuu siirretään kunnille lukuun ottamatta sekajätettä ja lietettä. Tässä löytyi kompromissi
valmistelun kuluessa. Sen tarkoituksenmukaisuus jää sitten tulevaisuudessa nähtäväksi,
mutta nykyisestä kaksoiskuljetusjärjestelmästä luovutaan, ja se on suuri muutos. Se herät-
tää ymmärrettävästi huolta, ja sitä keskustelua tässä on jo ansiokkaasti tänään käyty. Eli
miten me varmistetaan, että pienet ja keskisuuret yritykset jatkossa pärjäävät kuntien jär-
jestämissä kilpailutuksissa? Kuten täällä on todettu, sitä huolta hälventää se, että tämäkin
laki kiristyvine jätekierrätystavoitteineen luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia jätealan
yrityksille, ja tämä potentiaali meidän pitää osata hyödyntää hyvässä yhteistyössä yritys-
kumppaneiden kanssa.

Myös siirtymäaikoja ja niiden lyhyttä on kritisoitu. Näille esitetyille siirtymäajoille
löytyy hyvät perustelut. Kuljetusjärjestelmän muutos on pyritty kytkemään mahdollisim-
man hyvin yhteen erilliskeräysvelvoitteiden ja tuottajavastuun voimaantulon kanssa. Sa-
malla pyritään mahdollistamaan kuljetusten kilpailuttamisen porrastaminen, mikä on osal-
taan kaikkien etu. Jos siirtymäaikoja pidennettäisiin, se sotkisi tuottajavastuun toimeenpa-
noa, koska kiinteistönhaltijajärjestelmässä kuljetuksessa tuottajan maksaman korvauksen
päätyminen kiinteistönhaltijalle olisi vaikea varmistaa tai sitä ei voitaisi varmistaa.

Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin yrittäjien huolen, ja siksi ympäristövalio-
kunta kiinnitti asiaan aivan erityistä huomiota. On olennaisen tärkeää, että kunnat kilpai-
luttavat kuljetukset niin, että myös pienet ja keskisuuret yritykset voivat niissä menestyä.
Tässä kuntien hankintaosaamisella on aivan olennainen merkitys, ja juuri sen takia ympä-
ristövaliokunta korostaa mietinnössä, että niin kuntien hankintaosaamista kuin yritysten
valmiuksia osallistua urakkakilpailuihin on parannettava yhteistyössä kunnallisten toimi-
joiden ja yritysten kanssa. Pienten paikallisten yritysten pärjääminen on ihan kaikkien etu.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä jätelain uudistus on ollut vireillä vuosikausia, ja se on
aiheuttanut monenlaista hallinnollista ja juridista taakkaa. Tällä hallituksen esityksellä ti-
lanne vihdoon selkiytetään ja jätehuoltoa päästään kehittämään kunnianhimoisten kiertota-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

loustavoitteiden saavuttamiseksi. Uskon ja ajattelen, että tämä on koko jätehuoltokentän ja myös yritysten etu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm.

14.52 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! SDP kyllä kannattaa jätelain uudistamista, koska se lisää kierrättämistä, edistää kiertotaloutta ja lisää kuntien vastuuta jätteen keräyksestä, mikä on tutkimusten mukaan sekä kustannus- että kierrätysnäkökulmasta tehokasta. Esitys myöskin tukee Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman linjaa ”hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi”. Hallitusohjelmassa on tavoitteena lisätä jätteen kierrätystä ja siten vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.

SDP on korostanut koko pitkän valmisteluprosessin ajan, että yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia pitää voida arvioida ja tarvittaessa myös lieventää. Vaikutukset yrityksiin on arvioitu kuitenkin kokonaisuudessaan vähäisiksi verrattuna erilliskeräyksen lisääntymisestä aiheutuvaan markkinan kasvuun. Vaikutukset vaihtelevat alueellisesti, ja joillakin kuljetusyrittäjillä liiketoimintamahdollisuudet voivat kaveta. Lisäksi on tärkeää, että esityksessä ehdotetuilla uusilla, osin hankintalakia tiukemmilla säännöksillä vahvistettaisiin ennestään kunnan velvollisuutta huolehtia kuljetusurakoiden asianmukaisuudesta.

Yhdyskuntajätteen kierrätys on asteittain nostettava 65 painoprosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet ovat Suomessa pääosin melko helposti saavutettavissa, mutta haasteet liittyvätkin muovi- ja puupakkausjätteisiin. Tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotetaan useita uusia ohjauskeinoja, joista merkittävimmät ovat jätteiden erilliskeräyksen lisääminen ja kielto polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenkäyttöä tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä.

Täällä puhuttiin debatissa myös paljon kotitalouksista, mutta itse haluaisin keskustella hiukan teollisuudesta.

Lausunnoissa muun muassa terästehtaan esiin nostamaa sivutuote- ja end of waste -menettelyjen toteuttamista tulee käytännössä sujuvoittaa ja nopeuttaa. Ympäristöluvan hakeminen ja muuttaminen on hidas prosessi. Usein teollisuudessa tulee sivutuotteita, joita voidaan vielä jatkokäyttää, mutta lupamenettely on vaikeaa. Julkisen sektorin rooli kiertotalouden toteuttajana on olennainen myös teollisuuden sivumateriaalien kannalta, ja tähän on kiinnitettävä huomiota. Jotta kaikki mahdollinen hukka saataisiin estettyä, päätöksenteon tulee olla ennakoitavaa, koska ennakoitavuus auttaa teollisuutta ja turvaa myös investointeja.

Toimivien kiertotalousmarkkinoiden syntymistä ja ylläpitoa on mahdollista ja tarpeen tukea lainsäädännöllisin keinoin. Siksi sivutuote- ja end of waste -sääntelyn toimivuutta seuraavaan työryhmään olisi otettava mukaan myös teollisuuden edustus. Esimerkiksi juuri Ovakolla tulee paljon kuonaa teräksen tuottamisen sivutuotteena. Imatralla on muun muassa kokeiltu kuonan käyttöä tiepohjana, jolloin ei ole tarvinnut ajaa soraa matkojen päästä vaan materiaalia on ollut saatavilla läheltä. Kuona on osoittautunut erinomaiseksi pohjaksi, mutta edelleen se tarvitsee erikoisluvitusta, mikä vie valtavan paljon aikaa, ja pahimmassa tapauksessa urakoissa ei ole aikaa odottaa.

No, sitten vielä näihin hankintoihin. Kunnilla toki on mahdollisuus itse vaikuttaa hankintaan ja kilpailutukseen. Esimerkiksi Etelä-Karjalan Jätehuolto omalta alueeltani on siirtynyt jo kokonaan kuntien järjestämään jätehuoltoon. Ei ole tullut konkursseja, työntekijät

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

ovat työllistyneet uusiin yrityksiin työehtosopimusten mukaisilla palkoilla, ja kuluttajien hinnat jätteenkuljetuksissa ja jätehuollossa ovat laskeneet.

Sen sijaan ihmettelen kyllä kovasti täällä käytyä keskustelua tänään, sitä, että kokoomus näyttää olevan ei-puolue, jolle mikään muutos ei ole kelvollinen vaan linja on aina ”ei”. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Taimela.

14.56 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Puhututtanut jätelakiesitys on vihdoinkin pisteessä, että laajan valiokuntakäsittelyn jälkeen saimme sen tänne saliin ensimmäiseen käsittelyyn. Lain mietintövaliokunnan elikkä ympäristövaliokunnan työssä oli hyvin nopeasti havaittavissa lausuntopalautteen ristiriitaisuus, ja toki demokratiaan kuuluu se, että tuo ristiriitaisuus näkyy myös täällä salityössä. Valmistelu on ollut pitkä prosessi, se alkoi siis jo viime vaalikaudella niin kutsutun jätelakityöryhmän työllä. Niin kuin tässä salityössä on jo kuultu, eniten duubioita syntyi liittyen kuljetuksien kaksoisjärjestelmään ja lain siirtymäaikoihin. Koen, että valiokunnan mietinnössä on varsin kattavasti huomioitu erilaiset äänenpainot ja erityisesti ne huolet, jotka liittyvät pk-yritysten asemaan ja näihin kunnan kilpailutuksiin.

Esityksen tavoite on varsin selkeä: vauhdittaa kiertotaloutta ja jätteiden erilliskeräystä. Ympäristövaliokunta pitääkin mietinnössään hallituksen esitystä yhtenä keskeisenä keinona edistää kestävästä kiertotalouden syntymistä. Vuonna 2025 Suomessa tulee kierrättää 55 prosenttia yhdyskuntajätteestä, ja vuonna 2035 tuo luku on jo 65 prosenttia. Nuo asetetut tavoitteet vaativat nykyistä paljon tehokkaampaa lajittelua, koska pitää muistaa, että viime vuosien kierrätysaste on vain hieman 40 prosentin päälle. Pakkausjätteiden kohdalla kierrätystavoitteet kiristyvät asteittain nykyisestä 55 prosentista 70 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja tietysti myös biojätteen kierrätystä on lisättävä merkittävästi.

Mitä tapahtuu sitten tämän paljon keskustelua aiheuttaneen kuljetusjärjestelmän osalta? Niin kuin täällä on jo todettu, tämä niin kutsuttu kaksoiskuljetusjärjestelmä todellakin säilyy sekajätteen ja lietteen osalta. Edelleen haluan toistaa jo debatissa sanotun, että itseäni on oikeasti mietityttänyt tämän lain käsittelyn aikana, joka on ollut monipolvinen ja pitkä, se, että keskustelu on isosti kilpistynyt tähän kysymykseen, koska totuuden nimissä minä edelleen sanon, että tämä kuljetuskysymys on tätä lakikokonaisuutta ja sen tavoitteita ajatellen pieni osa.

Toinen erityistä huolta aiheuttanut asia ovat nämä siirtymäajat. Lain sisältämiä siirtymäaikoja on perusteltu erilliskeräyksen nopealla käynnistämällä jäsenvaltioita sitovien... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Ehkä minun ääneni kantaa muutenkin, mutta... — Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nyt en ihan tarkalleen tiedä... Mutta tosissaan toinen erityistä huolta aiheuttanut asia ovat nämä siirtymäajat. Lain sisältämiä siirtymäaikoja on perusteltu erilliskeräyksen nopealla käynnistämällä jäsenvaltioita sitovien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Sitten on syytä sanoa ääneen myös se, että arvioon siirtymäaikojen oikeasuhtaisuudesta vaikuttaa se, että muutoksen ennakoidaan kasvattavan markkinaa sekä kuntien vastuulle kuuluvan jätteen että yritysjetteen kuljetuksissa. Tämä taas puolustaa sitä ajattelumaailmaa, että yritysten riski ei ole niin suuri kuin osassa julkista keskustelua on annettu ymmärtää. Itse haluaisin nähdä ympäristövaliokunnan jäsenenä myös sen, että tässä salissa olisi sellainen henki, että tämä uusi laki on myös mahdollistava.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Arvoisa herra puhemies! Lain hengen toteutuminen vaatii hyvää yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Se vaatii myös tiedottamista ja sitoutumista. Hankintaosaamisella on aivan keskeinen merkitys, jotta onnistumme tämän lain toteutuksessa, samoin kuin jokaisella meillä itsellämme omassa arjessamme, koska asukkaiden lajitteluosaaminen ja -aktiivisuus ovat myös äärettömän tärkeässä roolissa. Harva miettii, että muun muassa ruoantuotannolla ja -kulutuksella on niinkin merkittävä ympäristövaikutus. Nimittäin kaikesta kulutuksen aiheuttamasta ympäristökuormasta noin kolmannes syntyy ruoasta, ja merkittävä määrä syömäkelpoista ruokaa jää hyödyntämättä.

Loppuun voisi todeta, että ympäristövaliokunnan lausumat toivottavasti hälventävät kentällä sitä epäluuloa, jota lakia kohtaan täällä salissa on. Enkä kiellä sitä, etteikö sitä epäluuloa olisi myös siellä kentällä, mutta senpähän vuoksi siellä valiokunnan mietinnössä myös ne lausumat ovat. Se, että tässä onnistutaan, vaatii yhteistyökulttuuria repimisen sijaan, se vaatii tulevaisuuteen suuntaavaa otetta, ja mitä eniten kierrätysmyönteistä ajattelua, koska se takaa nähdäkseni myös parhaan potentiaalin kaikkien toimijoiden kannalta, myös yrityssektorin.

Arvoisa puhemies! Aivan tähän loppuun: Kuulimme tuossa debatissa, että tämä lakiesitys on jopa turhanpäiväinen esitys. Itse en millään tavalla näe sitä sellaisena.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

15.01 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä on tosiaan käsittelyssä jätelain uudistus, ja tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan siis muutettavaksi jätelakia, ympäristönsuojelulakia, kemikaalilakia ja rikoslakia. Osa ehdotetuista muutoksista on välttämättömiä, ja ne tulevat EU-jätesäädöspaketista ja muista annetuista asetuksista, mutta osa johtuu meidän kansallisista tarpeistamme. Ehdotuksella laitetaan täytäntöön myös tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annettuun direktiiviin sisältyvät tuotekiellot ja merkintävaatimukset. Laeilla on yhteiset tavoitteet. Keinot, miten niihin tavoitteisiin päästään tällä vuosikymmenellä, jollain tavalla sitten eroavatkin eduskuntaryhmittäin ja hallitus—oppositio-välillä.

Alkuun kuitenkin sanon, että ympäristövaliokunta on tätä asiaa odottanut jo melkein koko tämän kauden, alkuvuonna aloimme tätä käsittelemään, ja loppuvaiheessa — niin sanotusti loppusuoralla — vielä ympäristövaliokunnan puheenjohtaja vaihtui, ja edustaja Sipilä otti tehtävän viime keskiviikkona vastaan. Omasta puolestani sanon kyllä puheenjohtaja, edustaja Sipilälle kiitokset siitä rakentavasta otteesta, millä astuitte puheenjohtajan tehtävään. Kun tunnistettiin, että valiokunnassa nämä siirtymäsäännökset, siirtymäajat ja tämä kunnallinen kaksoisjärjestelmä olivat nimenomaan niitä haasteellisia tehtäviä, niin — puheenjohtaja toivottavasti sallii, että sanon — siinä aidosti, oikeasti myöskin puheenjohtajan toimesta haettiin yhtenäistä näkemystä, että oltaisiin siihen pystytty, ja siitä lämmin kiitos. Se on hyvää, yhteistyökykyistä ja rakentavaa politiikkaa, jota erityisesti ympäristölainsäädännön puolella tarvitaan.

Lakiesityksen tulisi siis edistää kierrätysasteen nousua, mutta meidän täytyy siinä tilanteessa myöskin muistaa, että ilman syntypaikkalajittelua ei voi mitenkään olla kierrätystä tai tavoitteita meidän kiertotalouteen liittyen. Jos siellä syntypaikalla — missä tahansa se jäte sitten syntyy, onko se teollisuudessa, kotitaloudessa tai vastaavassa — ei tehdä sitä lajittelua, niin on ihan sama, minkälaisia kuljetusjärjestelmiä me teemme tai minkälaisia

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

muita tavoitteita me teemme, kiertotalous ei voi toteutua, eikä voi toteutua sitten myöskään kierrätys.

Toinen näkökulma: Myöskin hallintovaliokunnan varapuheenjohtajana olisin todellakin toivonut ja kokoomusryhmä samaten, että kuntien päätösvaltaa ei lähdetä kaventamaan jätehuoltoon liittyvissä asioissa, vaan kunnalla pitäisi olla mahdollisuus valita jatkosakin kunnallisen ja kiinteistönhaltijan järjestelmän välillä. Se olisi sitä mahdollistavaa lainsäädäntöä, mihinkä edustaja Taimela omassa puheenvuorossaan hyvin viittasi. Mahdollistettaisiin alueille ja kunnille se, että säilytettäisiin päätösvalta. Kunnat ja alueet pystyisivät itse katsomaan, haluavatko he ottaa sen kunnallisen kuljetusjärjestelmän vai kiinteistönhaltijan järjestelmän, ja osassa alueitahan on ollut myöskin mahdollisuus rinta rintaan molempiin.

No, kun tässä nyt edetään tällä hallituksen esityksellä, niin kokoomusryhmä myöskin kiinnitti huomiota siihen, että nämä siirtymäajat ovat liian lyhyitä. Perustuslakivaliokunta on siis vuonna 2010 jätelakia säätäessään sanonut, että siirtymäaikojen pitäisi olla 3—4 vuotta, ja totesi, että ei ole säätämisyjärjestyksen osalta erityisiä velvoitteita vaan tavallaan tekstejä, nuhteita siitä, että pidempiäkin siirtymäaikoja olisi hyvä käytäntöön laittaa.

Toisekseen perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota myöskin siihen, että kun perusteluissa sanotaan, että tämä koskisi vain noin sataa yritystä, niin perustuslain näkökulmasta sillä, että joku muutos koskisi vain muutamaa yritystä, kymmentä yritystä tai tuhansia yrityksiä, ei voi olla meidän lainsäädännössämme määräävää tekijää. Eli vaikka se koskisi vain sataa yritystä, niin siinä ei voi olla tavallaan sellainen näkökulma, että sitä jotenkin vähennettäisiin.

No sitten, arvoisa puhemies, tämä kuntien hankintaosaaminen on tosiaan, niin kuin monessa puheenvuorossa on tullut esiin, aivan ydinasia, jotta pk-yritykset, mikroyritykset, kaiken kokoiset yritykset pystyvät tämän lainsäädännön osalta osallistumaan kilpailutuksiin ja sitä kautta myöskin yritykset ja työpaikat voivat säilyä alueilla. Todella paljon riippuu kuntien hankintaosaamisesta ja alueen koosta, miten yrityksillä on mahdollisuus sitten tätä toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ryhmä näki vielä lopuksi sen, että pakkausten erilliskeräysvaatimukset olisi ollut syytä ulottaa ensin vain isompiin eli yli 10 000 asukkaan taajamiin eikä kaikkiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

15.07 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Todellakin on sinällänsä äärettömän hyvä, että kierrätystä lisätään, ja tämä lakiesitys on isossa osin hyvä. On turha yrittää väittää, että täällä vastustettaisiin kierrätystä. Oikeastaan täällä ei ole puhuttu mistään muusta kuin kaksoisjärjestelmästä tai siitä, että kaksoisjärjestelmällä olisi edes inhimillinen siirtymäaika. Se täällä keskusteluttaa. Turha on yrittää sitä fokusta siirtää nyt jonnekin ihan muualle, missä se on.

Niin kuin aikaisemminkin sanoin, nämä yritykset ovat oikeasti luoneet nämä markkinat. Ne ovat omalla rahallaan mainostaneet pitkin lehtiä, pitkin eri kanavia, radiomainoksia tai vastaavia, ja nyt se kaikki työmäärä otetaan pois ihan sormia napsauttamalla.

Kaksoisjärjestelmä itsessään, sen kuljetusjärjestelmän purkaminen, ei lisää millään tavalla minkään näköistä työmäärää. Edustaja Sipilä sanoi, että tässä tulee lisää töitä. Ei tule lisää töitä. Ei tule. Jätämäärä pysyy samana. Ajomäärät pysyvät samana, tai jos järjestelmä

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

saadaan jopa vähän notkeammaksi, niin ne vähenevät. Tässä ei tule lisää töitä välttämättä edes sinne kierrätyspuolellekaan, koska ihmiset lajittelevat jo kotona valmiiksi. Sieltähän jää vähemmän töitä sinne jäteyhtiöitten lajitteluun.

Lisää töitä tästä jutusta tulee vasta siinä vaiheessa, kun me keksitään innovatiivisia ratkaisuja, ettei esimerkiksi se muovinen mene polttoon. Mutta koko sektorilla ei tule yhtään aintaa lisätyöpaikkaa mihinkään muualle kuin sinne niille, jotka rupeavat vahtimaan näitä käppyröitä, kun tästä ruvetaan kauhea paperisota taas tekemään, kun kaikki pitää raportoida, se, kuinka paljon mitään on mennyt. Tämä lisää töitä byrokraateille, ei mihinkään muualle.

Nyt sitten osa kunnista jopa pakotetaan tähän. Ne eivät edes haluaisi lähteä tähän järjestelmään, ja heidät pakotetaan tähän. Tämä on käsittämätön homma ihan kaiken kaikkiaan, ja siirtymäaika on vielä kaiken lisäksi äärettömän pieni. Niin kuin edustaja Heinonen tuossa aikaisemmin jo toi esiin sen, tilaajavastuun sopeuttamiseen kunnille annettiin aikaa 13 vuotta. Me annetaan nyt yrityksille 2—3 vuotta aikaa sopeuttaa miljoonien investoinnit.

Valiokunnankin lausumissa on, että pitää ehdottomasti hankintaosaamista parantaa. Me joka ikinen ollaan varmasti omassa kunnassa tapeltu ja taisteltu niitten asioiden takia, että oltaisiin saatu pysymään hankinnat siellä oman kunnan alueella. On yritetty keksiä kaikki poppakonstit, [Puhemies koputtaa] mitä mahdollisesti siihen asiaan on.

Joudun siirtymään sinne. Unohdin, että tämä on vain 3 minuuttia täältä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Todellakin unohdin, että 3 minuuttia oli aikaa puhua tuolta omalta paikalta.

Tosiaankin, me kaikki tiedetään se, millä tavalla me ollaan kilpailutuksia yritetty siellä omalla kuntasektorilla hoitaa. Tässä tulee sama ongelma, että me puhutaan... Se, että me saadaan hankintaosaamista parannettua, on pelkkiä villaisia puheita. Minä olen peräänkuuluttanut keskusteluissa ympäristövaliokunnassa ja vähän joka keskustelussa, että kertokaa yksi ainoa konkreettinen esimerkki, millä me voidaan pitää huoli siitä, että ne menevät pienille ja keskisuurille yrityksille. Yksi ainoa asia on koko aikana keskustelussa tullut esiin, ja sekin oli se, että me käytetään hyödyksi meidän kaksikielisyyttä, jota sitten todennäköisesti ei kuitenkaan voida laittaa. Kuka tulee neuvomaan niitä kuntia siinä hankintaosaamisessa? Kuka neuvoo niitä? Millä mentaliteetilla? Minä sanon ihan suoraan, että se tilataan joltain konsultilta, siellä juodaan kahvia ja syödään kampaviinereitä, puhutaan villaisia puheita ja sitten keuhutetaan, että tämä homma on hoidettu, ne kunnat eivät nyt sitten vain sitä hommaa hoitaneet tai jotain muuta vastaavaa — kun ei ole keinoja.

Jokainen voi katsoa itse, kuinka paljon on tälläkin hetkellä markkinoita jo mennyt monikansallisille jäteyhtiöille. 10 prosentin kasvu koko ajan eräällä monikansallisella yhtiöllä, ja se vie tällä hetkellä 40 miljoonan markkinat. Toinen vähän isompi yritys vie 90 miljoonan markkinat. Ja noin keskimäärin 10 prosentin kasvu on niissä yrityksissä. Me poliittiset päättäjät ollaan koko ajan oltu siellä kunnallisella puolella peräänkuuluttamassa ja yritetty etsiä niissä paikoissa sitä, että ne menevät pk-sektorille. Meillä on onnistumisia. Niin kuin edustaja Malm kehui oman alueensa onnistumista, minä voin kehua oman alueeni onnistumista. Mutta me ympäri Suomea ei onnistuta aina tässä hommassa, kun se on monta kertaa melkein tuurista kiinni. Ja nyt me viedään sitten näiltä yrityksiltä markkinoita aivan turhaan ja avataan tämä pelikenttä vielä helpommaksi.

Täällä edustaja Kivelä otti äärettömän hyvän asian esiin, sen, että meidän tärkein asia olisi tavallaan kierrätyksen vähentäminen siinä mielessä, että meidän jätteen määriä pitäisi

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

vähentää. Täällä kyllä paljon senkin edestä puhutaan, mutta pakko on sanoa, että se voisi lähteä vaikka tästä salista. Oltaisiin edes kaksi päivää peräkanaa sama paita tai mekko päällä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Essayah.

15.13 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Jätelain uudistuksen päämäärät ovat tärkeät, niin kuin täällä moneen otteeseen on todettu, muun muassa tämä kierrätystavoitteen nostaminen. Ja on tietenkin huomattava se, että pelkkä jätteen kerääminen, johon tämä lakiesitys keskittyy, ei vielä sinällensä ole sitä kokonaisvaltaista kierrätystä, tarvitaan paljon muutakin. Tietysti oleellistahan olisi ylipäättänsä se, että kannustaisimme siihen, että jätettä syntyisi mahdollisimman vähän, ja sitten, jos sitä syntyy, se olisi myöskin hyvin hyödynnettävissä uudelleen.

Täällä puheenvuorot ovat tosiaan keskittyneet tähän kaksoisjärjestelmästä luopumiseen ja toisaalta tähän siirtymäaikaan. On tietysti hyvä huomata, että tällä hetkellä noin puolet Suomen kunnista käyttää tätä kiinteistönhaltijan järjestämää jätekuljetusta. Siinä mielessä ajattelen, että valiokunta on tehnyt kyllä oikeat havainnot, kun on huomannut ne riskit, joita tämä alan keskittyminen saattaa kyllä pitää sisällensä, ja KD olisi nähnyt järkevänä tämän kaksoisjärjestelmän jatkumisen.

Sekin täällä on tuotu monessa puheenvuorossa esille, miten tämä kuntien hankintaosaaminen ylipäättänsä toimii. KD:kin on tässä moneen otteeseen nostanut, viimeksi tämän vaalikamppailun aikana, sitä, että kunnissa tarvitaan kokonaisvaltainen hankintastrategia. Elikkä jos halutaan niitä oman alueen pk-yrittäjiä tukea, niin se pitää ihan oikeasti kirjata sinne koko sen hankintastrategian tavoitteeksi, jolloinka sitten kaikissa hankinnoissa sitä myöskin halutaan olla edistämässä ja toteuttamassa. Monesti sitten on tämä ajatus siitä, että yksi iso hankkija toisi jonkunlaista tämmöistä suuruuden ekonomiaa mukanaan. Loppujen lopuksi silloin, kun tarjoajia ja niitä hankkijoita on markkinoilla vähän, voi ikävä kyllä käydä niin, että hinnat itse asiassa kohoavat. Siinä mielessä olisi todella toivottavaa, että meillä tätä pykälän kohtaa valvottaisiin hyvin tarkasti ja varmistettaisiin, että meillä hinnat eivät lähde nousemaan ja että toisaalta sitten myöskin tämä pk-yritysten tilanne siellä alueella säilyy.

Tästä siirtymäajasta jo kysyin tuossa vähän aikaisemmin, ja edelleenkin toistan tämän kysymyksen valiokunnan jäsenille — meillä KD:llä valitettavasti ympäristövaliokunnassa ei ole edustusta. Siihen on kiinnitetty huomiota, että tämä sopeutumisaika on hyvin lyhyt, ja yrityksellä, joka joutuu ehkä tekemään joko uusia hankintoja tai kuolettamaan entisiä, tämä siirtymäaika olisi voinut varmasti olla pidempi. Mutta onko tässä sitten taustalla joku direktiivistä johtuva kiire?

Ehkä vielä viimeisenä kiinnittäisin huomiota tähän kierrätyksen ohjeistukseen ja neuvontaan. Kyllä se on äärimmäisen tärkeää, jotta oikeasti sitten tapahtuu sitä kierrättämistä. Kyllä se kierrätysaste laskee, jos koetaan tämä kierrättäminen vaivalloiseksi tai sekavaksi. Tällaisissa yhdenmukaisissa kierrätysmerkinnöissä ja neuvonnassa, niissä kaikissa, on vielä kehitettävää. Sellaiset monimateriaaliset tuotteet, joita tänä päivänä aika paljon käytetään pakkauksissa, tuottavat valtavasti päänsä vaivaa ihmisille, [Puhemies koputtaa] se, miten niitä pitäisi lajitella.

Ja sanoisin vielä lopuksi, että suomalainen on sielultaan semmoinen kierrättäjä. Kyllä me tiedämme meidän vanhempien [Puhemies koputtaa] ja isovanhempien sukupolvet, jot-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

ka matonkuteita ja sota-ajan hengessä kaikkea pistivät talteen ja käyttivät uudelleen. Varmasti meillä on [Puhemies: Aika!] Suomessa erinomainen mahdollisuus kyllä nostaa sitä kierrätysastetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

15.17 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ehdotetaan nykyisen kaksoisjärjestelmän osittaista lakkauttamista. Kunnan mahdollisuus siirtää jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistönhaltijan vastuulle poistettaisiin erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen — siis biojätteen, pienmetallijätteen, kuitu-, lasi-, metalli- ja muovipakkausjätteen sekä muiden mahdollisten erilliskerättävien jätelajien — kuljetuksen osalta. Siten kunnan tulisi jatkossa järjestää näiden jätteiden kuljetus kiinteistöiltä. No, tässä törmätään ensimmäiseen käytännön järjettömyyteen. Tulevaisuudessa siis on tapauksia, joissa samalla pihalla käy kaksi autoa: toinen hakee sekajätteen ja toinen esim. sen pienen pussin biojätettä. Mitä tässä on ajateltu? Tämäkin ongelma tuli esiin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa, mutta kuten niin monet asiantuntijakuulemisissa esiin tulleet ongelmat, se sivuutettiin kylmästi. Esitys on pöydällä, ja se on minun mielestäni osittain järjetön. Siinä on paljon hyvääkin. Perussuomalaiset pitävät periaatteessa hyvänä lähtökohtana sitä, että pyritään parempaan, mutta emme voi hyväksyä alan ammattilaisten lausumien sivuuttamista. Jos tehdään ammattilaisten ohjeiden ja kokemuksesta tulevien toiveiden vastaista lainsäädäntöä, niin siitä varmasti tulee sutta ja sekundaa, ja nyt sitä taas tulee.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä ei voi hyväksyä tehdyssä esityksessä erinäisiä piirteitä, sillä mielestämme se rankaisee alan yrittäjäsektoria varsin, varsin rankasti. No, meidän mielestämme tulee muistaa myös, että kaksoisjärjestelmän purkamisella edes osittain on merkittävät negatiiviset yritysvaikutukset, joita tietenkään ei ole, kuten hallituksella tapana on, vaivauduttu kunnolla selvittämään. Tämä on erittäin, erittäin huolestuttavaa. Esitetyllä muutoksella puututaan kunnan itsemääräämisoikeuteen ja lisätään kunnallisia tehtäviä myös niissä kunnissa, jotka eivät ole halunneet ottaa kuljetusten osalta operatiivista roolia. Tämä on myös huolestuttavaa. Esitys heikentää myös asukkaiden valinnanvapautta, sillä järjestelmä muuttuu vain ja ainoastaan kuntia suosivaan suuntaan. Esityksellä useat kotimaiset yrittäjät ajetaan konkurssiin. Minäpä kysyn nyt: oletteko te sosialisoimassa tätä maata? Poliitiikkanne on jälleen todella lyhytnäköistä.

Arvoisa puhemies! Nykyisen järjestelmän hyödyt ovat hallituksen esityksessä sivuutettu käytännössä kokonaan. Monet kunnat pitävät kaksoisjärjestelmää, kiinteistönhaltijan järjestämää kuljetusta, alueelleen parhaiten sopivana kuljetusjärjestelmänä. Sen katsotaan edistävän alueen yritystoimintaa, työllisyyttä, asukkaiden valinnanvapautta. Näillä alueilla asukkaat ovat tottuneet tilaamaan kuljetuspalvelun itse, ja näin kuljetusyrityksille on muodostunut jokseenkin vakiintunut asiakaskunta. On huomattava, ettei kaksoisjärjestelmään kajoaminen ole ympäristönsä kannalta välttämätöntä vaan kierrätystavoitteet on täysin mahdollista saavuttaa myös nykyisen kuljetusmallin puitteissa. Jätteiden kierrätystoiminnan siirtäminen kunnan hoidettavaksi voi valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan itse asiassa heikentää uusiokäyttöä ja hyödynnettävissä olevaa jätejakeiden saantoa. Perussuomalainen valiokuntaryhmä katsoo, että kaksoisjärjestelmän osittainenkin lakkauttaminen on haitallista eikä siksi ole kannatettavaa.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi perussuomalaiset paheksuvat hallituksen esityksessä olevaa liiallista poliittista ohjausta sekä pakkoa. On huomattava, ettei jätedirektiivissä tai muussa EU:n lainsäädännössä säädetä jätteidenkuljetuksen järjestämistavasta jäsenvaltioissa yhtään mitään. Nykyisen kaksoisjärjestelmän lakkauttaminen erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen osalta ja siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen on näin ollen puhtaasti kansallinen, hallituksen omiin linjauksiin ja ideologiaan perustuva ratkaisu. Tätä me perussuomalaiset, valiokuntaryhmä, vastustamme. Ideologia, jolla on ajettu ja näköjään ajetaan ilmastohumpan hengessä suomalaisia yrityksiä alas, ei missään kohdalla ole tälle maalle järkevä eikä kannatettava. Olisi katsottava ja valmisteltava lakiesitykset siten, että ne eivät vahingoita yrityssektoria, että ne eivät vahingoita sitä porukkaa, joka tähän maahan sen vaurauden tuo. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Torniainen, olkaa hyvä.

15.22 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä jätelaissa ja sen nojalla annettavissa asetuksissa säädetään uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskierrätyksestä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. On erittäin hyvä, että tässä salissa tässä keskustelussakin tästä tavoitteesta ollaan hyvin yksimielisiä ja kannatetaan näitä asioita.

Jätelakiehdotuksessa tärkeitä ovat uudet jätteiden erilliskierrätystavoitteet, jotka lisäävät jätteiden kierrätystä, ja ne omalta osaltaan antavat myöskin perustaa kierrätykseen perustuvien markkinoiden kehittymiselle. Oikeastaan voisi kysyä, onko uudistusta aina vastustettava vai voiko se olla myöskin mahdollisuus tulevaan. Omasta mielestäni voi katsoa tässä asiassa positiivisesti osaltaan siten, että jätelakiuudistus kiristyvine kierrätystavoitteineen luo myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia erityyppisille yrityksille tulevaisuudessa. Otetaan tämä osaltaan mahdollisuutena, ja toivon, että yritykset myöskin huomioivat tätä asiaa.

Tietysti nämä siirtymäsäännökset, siirtymäajat, ovat aiheuttaneet paljon keskustelua, niin kuin täälläkin ollaan huomattu, ja se on iso asia. Katsotaan, miten siinä päästään eteenpäin, mutta itse toivon, että yritykset lähtevät valmistautumaan tähän jo hyvissä ajoin heti tämän lain voimaan tullessa.

Arvoisa puhemies! On hyvä, kuten valiokunta toteaa, että lakiehdotusta on lausuntokierroksen jälkeen muutettu pysyttämällä lopullisessa hallituksen esityksessä kuljetusten kaksoisjärjestelmä lietteiden lisäksi sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksissa — kaksoisjärjestelmä siis osittain kestää edelleen — ja lisäämällä kunnan jätteenkuljetusten kilpailuttamiseen liittyvää sääntelyä osin yleisestä hankintalainsäädännöstä poiketen. Tässä ollaan siis kyllä lausuntokierroksen jälkeen muutettu sitä hallituksen alkuperäistä esitystä omasta mielestäni huomattavasti parempaan suuntaan ja myöskin yrityksiä enemmän huomioivaan suuntaan.

Ja kyllä täytyy todeta, että keskustan valiokuntaryhmä piti lainvalmistelussa paikallisten yrittäjien puolia, ja on erittäin hyvä, että pykäliin tulee riittävän vahvat ehdot, jotta kunnan kilpailutuksissa yrityksille on mahdollisuus aivan reilusti tarjota urakoita ja myöskin toteuttaa urakoita sellaisilla yrityksillä, [Puhemies koputtaa] jotka ovat terveitä toimimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

15.25 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa tällä esityksellä tosiaankin lakkauttaa toimivan jätekuljetusten kaksoisjärjestelmän. Toisin sanoen jätteenkuljetuksen järjestäminen siirtyisi kuntien hartioille, kun nykyään myös kiinteistönhaltija on voinut jätteenkuljetuksen itse järjestää. Tämä järjestelmä nykyisellään on toiminut muun muassa Oulussa todella hyvin, ja valinnanvapauden ansiosta myös pienemmät jätealan yritykset ovat pärjänneet kilpailussa. Tietyllä tapaa kuntien valtaa kavennetaan, kun kunnat eivät saa itse enää päättää jätteenkuljetuksen mallista, ja toisaalta vastuuta lisätään, sillä kaikki jätteenkuljetus hoidetaan jatkossa kunnan kautta. Vihervasemmistohallitus haluaa siis sosialisoida jätteenkuljetuksenkin, mikä ei ole lainkaan pienyrittäjien etu. Ihmetyttää, miten keskusta voi tällaisessa olla mukana.

Ei ole myöskään sanottua, että kunnan malli olisi edullisempi ratkaisu kuntalaisille, vaan joissain tilanteissa asia voi olla täysin päinvastainen, ja kaiken lisäksi kuntalaisten valinnanvapaus kapenee. Isoimmat jätteenkuljetusfirmat tulevat menestymään uudessa mallissa, koska ne pärjäävät kilpailutuksissa. Pahinta on, että hallituksella ei ole uskottavaa selvitystä siitä, miten tämä malli vaikuttaa toisaalta yrityksiin ja toisaalta työpaikkoihin. Kuten edustaja Purraakin toi esille, jätteenkuljetus voi jatkossa hyvin herkästi siirtyä ulkomaalaisille yrityksille ja myös ulkomaalaiselle työvoimalle. Pahimmassa skenaariossa te viette siis suomalaisilta työt. Sitten ihmetellään, kun suomalaisia ei enää alalla näy ja ovet ovat auki ulkomaiselle halpatyövoimalle.

Hyvä puhemies! Euroopan unionin selän taakse on hallituksen turha piiloutua, sillä vaikka tämäkin lakikokonaisuus pohjautuu EU-direktiiveihin, ei EU säätele jätteiden kuljetustavoista jäsenvaltioissa. Nyt siis korjataan jälleen jotain, mikä ei ole millään muotoa rikki.

Ympäristövaliokunnan lausumaehdotuksissa ensimmäisessä kohdassa painotetaan, että valiokunta arvioi vuoden 2025 loppuun mennessä lakimuutoksen vaikutukset pienten ja keskisuurten yritysten kilpailuaseman kehittymiseen. Jos ja kun pienet ja keskisuuret yritykset eivät tässä uudessa mallissa pärjääkään, ne menevät nurin eikä uusia yrityksiä synny monopolisoituneelle alalle. Silloin näiden arvioiden kanssa ollaan jo aivan liian myöhässä. Hallitus tuhoaa jätteenkuljetusalan sosialismillaan. Mitä toimivaa järjestelmää te seuraavaksi siirrätte perusteetta joko kunnille tai valtiolle?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

15.28 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia, ympäristönsuojelulakia, kemikaalilakia ja rikoslakia. Osa ehdotetuista F-muutoksista on välttämättömiä EU:n jätesäädöspaketin ja pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun asetuksen täytäntöön panemiseksi, osa johtuu kansallisista tarpeista. Esityksellä toteutetaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi” sisältyviä kirjauksia, joilla lisätään jätteen kierrätystä ja siten vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.

Samaten jätelaissa ja sen nojalla annettavissa asetuksissa säädettäisiin uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräyksestä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. Tavoitteena olisi, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 25, 60 painoprosenttia vuonna 30 ja 65 painoprosenttia vuonna 35. Myös pakkausjätteiden kierrätystavoitteet kiristyisivät.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Perussuomalaiset pitävät periaatteessa hyvänä lähtökohtana sitä, että pyritään parempaan, turvallisempaan sekä kestävämpään yhteiskuntaan, jossa vahvistetaan maamme roolia kiertotaloudessa. Perussuomalaiset eivät kuitenkaan voi hyväksyä nyt tehtyä esitystä, sillä mielestämme se rankaisee alan yrittäjäsektoria varsin rankalla kädellä. Tulee myös muistaa, että kaksoisjärjestelmän purkamisella edes osittain on merkittävät negatiiviset yritysvaikutukset, joita ei ole kunnollisesti selvitetty esityksessä. Samaten tällä muutoksella puututaan kunnan itsemääräämisoikeuteen ja lisätään kunnallisia tehtäviä niissä kunnissa, jotka eivät ole edes halunneet ottaa kuljetusten osalta operatiivista roolia.

Arvoisa herra puhemies! Jätteenkuljetusyritykset ovat jo vuosia tehostaneet kuljetuksia ja hankkineet kaksi-, kolmi- tai nelilokeroautoja. Niillä on voitu kerätä samalla ajokerralla sekajäte, biojäte sekä paperi- ja pakkausjätteet. Pakkausjätteitä tyhjennetään harvemmin, joten niitä vuorottelemalla eri hakukierroksilla on saatu kaikki pakkausjätteet kerättyä erityisesti kolmi- ja nelilokeroautoilla sekajätteen ja biojätteen ohessa. Jos biojätteiden ja pakkausjätteiden nykyinen keräysjärjestelmä lopetetaan, niin tehdyt investoinnit monilokeroautoihin uhkaavat jäädä hyödyttömiksi kuljetussopimuksen päättyessä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa lähes poikkeuksetta kilpailutetaan jokainen jätejake kerrallaan, jolloin tehokkaiden monilokeropakkaaja-autojen käyttö ei ole mielekäästä. Esimerkiksi pelkän sekajätteen keräily nelilokeroautolla ei ole tarkoituksenmukaista. Toiminta siis muuttuu tehottomaksi, ja kuljetuksien määrä lisääntyy nykyisestä.

Kuten edellä todettiin, pakkausjätteessä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on nykyisin käytössä noin 70 prosentissa kaikista kunnista. Lakiesitys muuttaisi siis todella merkittävällä tavalla nykyisin hyvin toimivaa järjestelmää. Muutos loukkaa yrittäjän oikeutta harjoittaa liiketoimintaa, mutta se vaikuttaa myös jätteiden kierrätykseen ja niiden uusiokäyttöön. EU-direktiivin tavoitteena on kierrätysasteen nostaminen, mutta esitetty kuljetusjärjestelmämuutos on omiaan heikentämään tavoitteiden saavuttamista.

Arvoisa herra puhemies! Loppuun tahdon sanoa, että paheksun hallituksen esityksessä olevaa liiallista poliittista ohjausta sekä pakkoa. Nyt on huomattava, ettei jätedirektiivissä tai muussa EU-lainsäädännössä säädetä jätteiden kuljetuksen järjestämistavasta jäsenvaltioissa. Nykyisen kaksoisjärjestelmän lakkauttaminen erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen osalta [Puhemies koputtaa] ja siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen on näin ollen puhtaasti kansallinen hallituksen omiin linjauksiin perustuva ratkaisu, jota kyllä vastustan. Lisäksi on muistettava, [Puhemies: Aika!] että tämä lakiesitys kuitenkin koskettaa jopa tuhatta yritystä ja heidän työntekijöitään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén poissa, edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

15.31 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Pitkään valmistelussa ollut jätelain uudistus nyt on sitten etenemässä, ja se on hieno asia. Se vauhdittaa erilliskeräystä ja kiertotaloutta hallitusohjelman mukaisesti, sekä lakiesityksellä pannaan täytäntöön uutta EU-lainsäädäntöä. Tavoitteena on nostaa yhdyskuntajätteen kierrätys nykyisestä 43 prosentista 63 painoprosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Pakkausjätteiden kierrätystavoitteiden osalta tavoite on helposti saavutettavissa, mutta se on haasteellinen muovijätteen osalta. Tavoitteiden saavuttamiseksi laki sisältää useita ohjauskeinoja erilliskeräyksen osalta.

Suuresti ihmettelyn salissa keskustelussa opposition osalta näitä väitteitä työllisyysvaikutusten negatiivisista vaikutuksista, kun kierrätystä ja jätteiden keräystä lisätään. Laissa

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

on minusta valiokunta hyvin kiinnittänyt huomiota myös kilpailutukseen ja kilpailutusten pilkkomisiin, joilla paikalliset pk-yritykset pääsevät edelleen tarjoamaan jätteenkuljetuspalveluita. Lisäksi harva-alueitten osalta minusta äärimmäisen tärkeää on, että kaksoisjärjestelmä säilyy. Olennaista on nyt sitten jäteyhtiöitten ja kuntien huolehtia kilpailutusvaiheessa, että valiokunnan lausumassa mainitut tavoitteet pystytään täyttämään.

Uudistuksen myötä kuntien vastuu jätteiden keräyksestä lisääntyy: siis tärkeää on, että kunnat tekevät uudistuksessa hyvää yhteistyötä asukkaiden ja yritysten kanssa. Laissa esitetyt osittain hankintalakiakin tiukemmat säännökset vahvistavat kuntien velvollisuutta huolehtia asianmukaisesta kilpailutuksesta. Tärkeää on, että kilpailutuksessa ja sen ehdoissa huomioidaan erityisesti aluetalouteen vaikuttavat tekijät ja paikallisten yritysten mahdollisuus osallistua aidosti, niin kuin aiemmin totesin, kuljetusurakoihin. Laissa onkin tarkennettu jätteenkuljetusurakoiden kilpailutusta koskevaa sääntelyä nykyisestä. Kuntien on jatkossa jaettava siis kuljetusurakat alueellisesti ja ajallisesti siten, että paikalliset pk-yritykset voivat osallistua kilpailutuksiin ja saavat urakoita.

Uudistus on iso myös asukkaiden näkökulmasta, niin omakotitalojen kuin asunto-osakeyhtiöidenkin näkökulmasta. Kiinteistönomistajat hankkivat erilliskeräyksen myötä uusia jäteastioita, joita monissa kunnissa jätehuolto-yhtiöt tarjoavat palvelun kera. Tärkeää on myös kuntien yhdessä asunto-osakeyhtiöiden kanssa miettiä erilaisia keräysmenetelmiä, esimerkiksi kortteli- ja monilokerokeräystä.

Uudistuksen jalkauttamisessa ovat tärkeitä biojätteen ja pakkausjätteen järjestämisen suhteen siirtymäajat, joista tietysti vähän itsekkin kannan huolta, ovatko ne riittäviä. Uudistuksen jalkauttamisessa on myös erityisen tärkeää opastus, selkeä viestintä, joka tapahtuu hyvissä ajoin, erityisesti siirtymäaikojen suhteen ja erilliskeräystä koskevien tavoitteiden toteuttamisessa.

Kuntien roolin ja vastuiden kasvaessa on tärkeää, että huomioidaan kuntien vastuulla olevissa päätöksissä koko jätehuollon järjestämisketjua tukevat mallit. Kiistakapulana ja valitusprosesseina aiemmin monissa kunnissa olleissa käytännöissä, esimerkiksi sekalaisen yhdyskuntajätteen sekä sahaustöiden ja umpisäiliöjätteen osalta maaseutualueilla, laki mahdollistaa edelleen erillisillä päätöksillä palveluntuottajan valinnan. Tärkeää lainsäädännössä on myös pakkausmateriaalien osalta tuottajien ja tuottajayhteisöjen vastuu, joka kasvaa ja edistää kiertotaloutta, tuotekehitystä ja, uskon myös, merkittävässä määrin työllisyyttä.

Toivotaan, että lainsäädäntö antaa mahdollisuudet kehittää edelleen jätteen käsittelyä ja kierrätystä. Kunnilla on nyt entistä isompi rooli lain jalkauttamisessa ja vastuussa sekä palveluiden järjestäjänä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sankelo poissa, edustaja Satonen poissa. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

15.36 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä jätelain muutos liittyy vain osin tähän EU:n kesällä 2018 hyväksymään jättesäädöspakettiin, jonka keskeisen tavoitteen on moneen kertaan täällä todettu olevan hyvä: lisätä jätteen kierrätystä ja materiaalien tehokasta käyttöä. Kuitenkin näiden ongelmallisimpien kohtiensa osalta tämä esitys — ja siis pääosin — kumpuaa kansallisista linjauksista ja hallituksen omasta päätöksestä, ja vaikka EU:sta monesti tänne meille tulee kaikenlaista, niin tämän paketin osalta tämä unionipuoli on kuitenkin selvästi ongelmattomampi verrattuna kansalliseen puoleen.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

No, jätekuljetuksesta ja kaksoisjärjestelmästä täällä on tänään erityisesti puhuttu. Se, mikä on oleellista, on se, että jätedirektiivissä tai tässä EU-säätelyssä muuten ei säädetä lainkaan tästä kuljetus- tai järjestämistavasta ja kaksoisjärjestelmän käytännössä tapahtuva lakkauttaminen tämän erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen osalta ja siirtyminen tällaiseen kuntamonopoliin on täysin kansallinen, hallituksen omiin linjauksiin perustuva ratkaisu, ja sitä me perussuomalaiset olemme koko ajan kaikissa valiokunnissa vastustaneet. Tällä tulee olemaan merkittäviä negatiivisia vaikutuksia yrityskentässä, kilpailussa ja työllisyydessä. Tästä on lukuisia esimerkkejä esimerkiksi niiltä paikkakunnilta ja alueilta, joilla on tällainen kunnallistaminen tai joilla sitä kohti on jo aiemmin menty.

Yksityiset kuljetusyrietykset ovat vuosien ajan panostaneet pakkausjätteiden keräilyyn, ja voidaankin arvioida, kuten valiokunnissa moni asiantuntija on tuonut esille, että tämän myötä hyvin monet — sadat, jopa tuhannet — työpaikat ja useat yritykset ovat vaarassa. Tietenkään, aivan kuten täällä valiokunnan puheenjohtaja totesi, yritysten ei kannattaisi heittää hanskoja tiskiin, vaan niiden pitäisi siirtää toimintaansa sitä kohti, että ne pystyvät paremmin kilpailemaan jatkossakin, mutta käytännössä tämä on hyvin vaikeaa, niin kuin tiedetään. Tämän lain myötä markkinat tulevat keskittymään, yhtiöt tulevat olemaan yhä suurempia, kilpailu vähenee ja pienet yritykset ja niiden toimintamahdollisuudet heikkenevät. Ja kuten moni aiempi puhuja on sanonut, niin tämä kaksoisjärjestelmän lakkauttaminen ei millään lailla välttämättä edes ole ympäristön kannalta optimi.

Täällä on paljon puhuttu siitä, että nämä pienet ja keskisuuret yritykset toki voivat osallistua näihin kilpailutuksiin ja sitten kunta on velvoitettu tähän markkinavuoropuheluun ja yhdessä hankintojen pilkkomisen kanssa tämä auttaisi jotenkin, mutta kuten jo aiemmin itsekkin sanoin, niin tämä on aika harhainen ajatus, kun ei se käytäntö ainakaan tue sitä, että näin tulisi tapahtumaan. Yleensä kunnan keskitetyt hankinnat eivät ole helppoja pienille yrityksille, ja monissa maakunnissa on saatu huonoja kokemuksia. Otan esimerkiksi vaikka Seinäjoen: Ennen kunnallistamista siellä oli 17 tällä alalla toimivaa yrittäjää. Nyt niitä on 3 — ranskalainen, norjalainen ja vain yksi eteläpohjalainen — ja samalla hinnat ovat nousseet korkeammiksi kuin naapureissa. On hyvin todennäköistä, että meidän jätemarkkinoillamme kaikkein suurimmaksi toimijaksi tulee espanjalainen biojätteen suuryhtiö ja myöhemmin myös työntekijät ovat muita kuin suomalaisia.

Tästä markkinaehtoisesta kilpailusta kunnan keskitettyyn kuljetukseen siirtyminen ei ole tätä päivää. Se ei ole sitä mistään suunnasta katsoen, mutta erityisesti edelleen koronan kanssa kipuilevassa Suomessa, jossa meidän pitäisi päinvastoin tehdä yrittäjiä tukevia ratkaisuja, tämä ei ole sitä. Vanhan mallin säilyttäminen takaisi kuntien mahdollisuuden edistää kilpailua omalla alueellaan ja vaikuttaa myönteisesti yrittäjyyteen ja työllisyyteen, ja mikä tärkeintä, kierrätystä on täysin mahdollista lisätä nykyisen mallin puitteissa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Risikko, olkaa hyvä.

15.41 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Täällä on jätelaista keskusteltu, ja erityinen kritiikkihän on kohdistunut tietysti siihen, että tämä on erittäin — taas jälleen kerran — yrittäjänegatiivinen, eli yritysten mahdollisuudet toimia tässä taas jälleen kerran heikkenevät.

Täällä puhuttiinkin jo tästä hallitusohjelmakirjauksesta, ja vielä siihen kiinnitän huomiota. Siellähän sanotaan näin: ”Käynnissä olevan jätelain uudistamisen yhteydessä var-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

mistetaan, että kunnissa noudatetaan jätelain säännöksiä silloinkin, kun kuljetukset on annettu kiinteistön haltijan järjestettäväksi. Pidetään kunnallisen jätehuollon toimijan ulosmyyntiraja 10 prosentissa 1.1.2030 alkaen.” Tämä on vähän hankalaa, kun hallitusohjelmaa ei noudateta. Tässähän nimenomaan viitataan näihin kiinteistöjen haltijoiden järjestettäväksi annettuihin kuljetuksiin, ja nyt ne sitten viedään pois. En tiedä, mikä oli syynä, että hallitusohjelmaa ei noudatettukaan. Tältä osin se olisi ollut kyllä ihan hyvä. On paljon muuta sellaista, mitä ei olisi kannattanut noudattaa.

Joka tapauksessa tämä on erittäin yrittäjävastainen. Tuossa edustaja Purra kertoi, mitä Seinäjoella on tapahtunut, ja pahemmaksi se ei enää saisi mennä. Siitä syystä kannan tästä todella huolta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

15.43 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täällä tosiaan hallituspuolueet kilpaa ovat kertoneet siitä, että pitää pitää huoli, että pk-sektori pääsee mukaan näihin kilpailuihin. Olsi se kyllä ihan rehellisesti aika kaameata, jos ne eivät pääsisi edes niihin kilpailuihin mukaan. Tässä, meinaan, aika moni on tuonut esille asian, että pitää pitää huoli siitä, että pk-sektori pääsee myös tarjoamaan. Eiköhän meidän nyt kuitenkin pitäisi puhua edes oikeista termeistä: meidän pitäisi pitää huoli siitä, että pk-sektorilla on mahdollisuus myös voittaa ne kilpailut eikä vain tarjota.

Mutta vaikka pk-sektori pärjäisi äärettömän hyvin näissä kilpailutuksissa, niin ikävä kyllä suomalainen työntekijä ei saata olla välttämättä se, kuka siinä on hyötyjän roolissa. Kun lähdetään taistelemaan monikansallisia yhtiöitä vastaan — tai sitten voi olla vaikka ihan kotimainenkin isoksi paisunut — niin sellaisia isoja jättiläisiä vastaan se kilpailu saatetaan voittaa aika usein sillä, että työntekijöitten palkkoja ei hoidellakaan ihan samalla tasolla kuin aikaisemmin, olkoon kyse sitten mistä tahansa korvauksista, mutta tämä tietysti kertoo sen. Itsekin kenttää paljon kiertäneenä suomalaisilta työntekijöiltä tulee se palaute, että meillä on järkevät ajatukset siinä, että miten voitaisiin kuvitellakaan, että saataisiin sitä palkkaa kuin aikaisemmin. Nyt tällaisella politiikalla, mitä nykyinen hallitus tekee, näyttää siltä, että ne työntekijöitten mahdollisuudet unohtuvat siinä ja kohta kaikki siirtyvät vuokratyövoimaan tai johonkin muuhun vastaavaan. Ei pystytä pitämään, koska pitää näitä jättiläisiä vastaan kilpailla, ja ei siellä kilpailussa pärjää millään muulla kuin polkemalla jollain tavalla sitä hintaa alaspäin. Jos on miljoonien kalusto pihassa, ei siinä ihan oikeasti monta kertaa välttämättä ole muuta vaihtoehtoa — tai on toinen vaihtoehto, allekirjoittaneen edustajan kokemus siitä, että kun et lähde tekemään sitä, niin ei sekään ole sitten välttämättä hyvä ratkaisu.

Kyllä tekisi mieli sanoa, että en ymmärrä keskustalaisia, en ymmärrä millään. Teidän on ollut pakko myydä tämä jollain. Tämä on täysin järjetön esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.45 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kilpailutus kääntyy usein itse itseään vastaan. Nyt on kyseessä tämä jätelain asia, mutta samalla tavalla monessa muussakin asiassa se suomalainen firma, suomalainen yrittäjä, jää sitten kakkoseksi, ja kyllä tässäkin on pelkona käydä sillä tavalla. Pitäisi tietenkin tehdä työtä sen eteen, että yrittäjät pysyvät Suomessa ja suomalainen työvoima on siellä vahvasti mukana, mutta siinä, mitenkä

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

sitten saadaan pidettyä meidän työpaikat ja yrittäjät, niin että ne selviävät arkipäivän vaatimuksista, onkin hallituksella tekemistä. Nyt tuntuu, että hallitus on vähän yrittäjävastainen, mutta kuitenkin yrittäjäys on se, mikä Suomea elättää. Jos yritykset loppuvat, niin ei hän meille tulojakaan tule. Mitenkäs sitten? Ei tässä nyt voi mennä ihan siihen suuntaan, että aletaan hevosilla kulkea. Täällä pitää kuitenkin pitää teollisuutta, ja pitää yrittää mahdollisuuksien mukaan pitää kaikki täällä meillä.

Jos miettii näitä EU:lle menneitä elvytysrahojakin, mitkä nyt menivät tavallaan ihan... Ei taida oikein kukaan tietää, mihinkä ne nyt ovat menossa, jopa mafialle. Jos näitä olisi oikeasti käytetty vaikka kotimaisten yritysten eteenpäinviemiseen, vaikka yksinyrittäjien tukemiseen, niin että saisivat palkattua ensimmäisen työntekijän, niin olisin nähnyt, että se olisi ollut Suomelle ja Suomen kilpailukyvyllä paljon parempi vaihtoehto. Nyt näyttää sille, että aika paljon rahaa menee muualle mutta suomalainen yrittäjä meinaa unohtua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Purra, olkaa hyvä.

15.47 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Vielä yksi asia, jonka unohdin tuossa äskeisessä puheenvuorossa, eli juuri tämä, mitä edustaja Laaksokin kuvasi. Kun nämä suuret monikansalliset yhtiöt pääsevät näille jätemarkkinoille, niin tapahtuu hintojen polkemista paitsi työvoimakustannuksissa myös muuten. On aivan todennäköistä, että kun tällaisella yrityksellä toimintakenttänä on puoli Eurooppaa ja on se pieni Suomi siellä, niin Suomessa tehtävää jätteiden keräämistä ja kierrätystä ei tehdä lainkaan voitollisesti, vaan on mahdollista polkea hinnat niin alas, että Suomi tuottaakin tälle yritykselle tappiota. Miten sitten tällaisen todellisuuden sisällä voisi kuvitella, että joku pienempi tai edes keskisuuri yritys — paikallinen, suomalaisia työllistävä, TESin mukaiset palkat maksava yritys — voisi kilpailla tällaisen yhtiön kanssa? Tämäkään ei ole mitään ikävää dystopiaa vaan tosiasia eri puolilta Eurooppaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

15.48 Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin täällä salissa käytävän keskustelun ja kritiikin tästä kaksoisjärjestelmän poistumisesta ja lyhyehköstä siirtymäajasta.

Sen verran totean edustaja Purralle, että minusta juuri se kaikkein suurin huoli ja riski tässä on, että nämä menevät suurille kansainvälisille toimijoille, ei suinkaan se, että perustettaisiin kunnallisia jäteyhtiöitä hoitamaan tämä homma.

Edustaja Laaksoa, joka on alan toimija ja esittänyt erittäin perusteltua kritiikkiä täällä, sen verran korjaan, että ei suinkaan tässä meidän lausumassa todeta vain, että ”pienemmät kuljetusyritykset voivat osallistua kilpailutuksiin”, vaan sen perässä lukee ”ja saada kuljetusurakoita”. Kyllä tämä on valiokunnan mietinnön lähtökohta totta kai, että myöskin niitä urakoita saadaan ja kilpailutuksia voitetaan. [Sheikki Laakson välihuuto]

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2021 vp

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.50 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Esitän, että valiokunnan mietinnön perustelut hyväksytään vastalauseen mukaisesti ja että valiokunnan lausumaehdotus hylätään.

Rikoslain 25 luvun 7 §:n mukaan laittomasta uhkauksesta tuomitaan se, joka nostaa aseensa toista vastaan tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa. Säännöksessä tarkoitettuja rikoksia, joilla voidaan laittomasti uhata, ovat ennen kaikkea henkirikos, pahoinpitelyrikos, tuhotyö sekä varkaus ja vahingontekorikokset. Laiton uhkaus on nykyään lähtökohtaisesti asianomistajarikos. Rikoslain 25 luvun 9 §:n mukaan syyttäjää ei saa nostaa syytettä laittomasta uhkauksesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi tai ellei laittoman uhkauksen tekemiseen ole käytetty hengenvaarallista välinettä taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan laittoman uhkauksen muuttamista virallisen syytteen alaiseksi, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen työtehtävänsä tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi. Tällaisissa tapauksissa rikoksen esitutkinta, syyteharkinta ja tuomioistuinkäsittely eivät siten jatkossa enää olisi riippuvaisia asianomistajan rangaistusvaatimuksesta. Yhdymme perussuomalaisina valiokunnan mietintöön koskien laittoman uhkauksen syyteoikeussäännöksen muuttamista ja korostamme pitävämme tärkeänä, että työtehtävä ja julkinen luottamustoimi voidaan suorittaa ilman väkivallalla tai muulla rikoksellä uhkaamista.

Arvoisa herra puhemies! Laiton uhkaus olisi jatkossa virallisen syytteen alainen rikos, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi. Pidämme tärkeänä, että sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia tältä osin jatkossa seurataan, jotta voidaan varmistua siitä, ettei laittomaan uhkaukseen reagoiminen politisoidu siten, että laittoman uhkauksen rangaistavuuden määrittelevää sääntelyä pyritäisiin käyttämään perusteetomasti tai muutoin vastoin sen tarkoitusta. Lakivaliokunnan mietinnössä pidetään tärkeänä, että ehdotetun syyteoikeusmuutoksen riittävyttä jatkossa seurataan, ja sen perusteella arvioidaan, onko laitton uhkaus perusteltua ja tarkoituksenmukaista muuttaa yleisesti tai mahdollisesti esitettyä laajemmin virallisen syytteen alaiseksi. Katsomme perussuomalaisina, ettei laitonta uhkausta kuitenkaan tule säätää yleisesti virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi, koska esimerkiksi jokaisella päihtyneiden välien selvittelyllä ei ole tarkoituksenmukaista rasittaa viranomaiskoneistoa. Tämä olisi tullut selkeästi todeta myös lakivaliokunnan mietinnössä.

Lakivaliokunnan mietinnössä korostetaan maalittamisen tehokasta torjuntaa. Huomattava on, että maalittaminen on kuitenkin käsite, jota ei ole määritelty rikoslaissa tai muualakaan lainsäädännössä, eikä maalittamiselle muutenkaan ole olemassa mitään vakiintunutta määritelmää. Maalittamista käytetäänkin tällä hetkellä julkisessa keskustelussa mie-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

livaltaisena yleiskäsitteenä kuvaamaan kaikkea mahdollista epämieluisana koettua toimintaa, kuten kriittisiä kommentteja sosiaalisessa mediassa, siitä huolimatta, että viranomaisen, poliittisten päättäjien ja julkisuudessa työssään toimivien henkilöiden toimiin kohdistuva keskustelu ja kovasanainenkin arvostelu on välttämätön osa sanan- ja mielipiteenvapautta oikeusvaltiossa. Maalittaminen on käsitteenä myös hyvin politisoitunut. Kyseessä on termi, jolla tarkoitetaan kaikkea, jolloin se tosiasiaa ei tarkoita mitään.

Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan mietinnön mukaan jatkossa on aiheellista muun muassa arvioida sitä, onko rikoslakiin tarpeen ja mahdollista sisällyttää maalittamista koskeva erillinen rangaistussäännös. Tähän liittyen on syytä muistaa, että rikoslaissa on jo nykyään säädetty rangaistaviksi esimerkiksi virkamiehiin kohdistuvat rikokset, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen ja vainoaminen. Myös muun muassa kunnianloukkaus, julkinen kehottaminen rikokseen, laiton uhkaus, tietosuojarikos, ilkivalta ja viestintärauhan rikkominen on säädetty rangaistaviksi. Koska voimassa olevat rikostunnusmerkitöt näin ollen jo kattavat ne menettelyt, joita maalittamisen korostuneen epäselvään määritelmään voidaan katsoa kuuluvan, katsomme perussuomalaisina, ettei erilliselle maalittamista koskevalle rikostunnusmerkistölle ole mitään tarvetta, mikä olisi tullut yksiselitteisesti todeta myös lakivaliokunnan mietinnössä. Huomattava on myös, ettei lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan maalittamista ole kriminalisoitu sellaisenaan yksittäisellä tunnusmerkistöllä missään muussakaan maassa. Emme muutenkaan näe tarvetta sananvapautta rajoittavan rikosoikeudellisen keinovalikoiman laajentamiselle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Meri, olkaa hyvä.

15.55 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen hyvin tuossa esitteli perussuomalaisten vastalauseen. Kannatan näitä muutosehdotuksia ja sitä, että lausuma hylätään.

Valiokunnan puheenjohtajana esittelin viime viikolla tämän, mitä tässä muutetaan. Tosiaan tämä laittoman uhkauksen syyteoikeus muutetaan virallisen syytteen alaiseksi tiettyissä tilanteissa. Kyse on vakavasta rikoksesta, ja se on sinänsä hyväksyttävää. Mutta itse pidän hieman huolestuttavana sitä, että valiokunnan enemmistö käyttää täällä valiokunnan lausumaehdotuksessa sanaa ”maalittaminen”. Katsoisin juristina, että meidän tulisi käyttää valiokunnan mietinnöissä sellaisia termejä, jotka ovat periaatteellisesti selkeitä ja kohdennettavissa. Kuten edustaja Tynkkynen toi esille, maalittamisena... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Täällä sitä nyt maalitetaan sitten puhujaa. [Naurua] — Maalittaminen on sellainen termi, jota ei tulisi näissä juridisissa asiakirjoissa ja virallisissa asiakirjoissa käyttää tähän tyyliin. Maalittamisena voidaan hyvinkin pian jo pitää sellaista, että joku viranomainen on tehnyt päätöksen, jota julkisuudessa käsitellään, ja sitten moni antaa palautetta siitä. Hyvinkin nopeasti voitaisiin ajatella, että lähdetäisiin tällaisiin joukkokanneasioihin sillä, että se on maalittamista. Meillä rikosoikeus perustuu kuitenkin yksilön vastuuseen. Ei voi olla tällaista, että jos tuot mielipiteitä ja jaat niitä ja yhdyt niihin — jos niissä mielipiteissä ei sinänsä ole mitään kummallista eikä rikollista, vaan ne ovat jonkun mielestä epämielilyttäviä — niin yhtäkkiä siitä tulisi jonkinlainen ilmiö ja kriminalisoitava maalittaminen. Se on sananvapauden kannalta erittäin huolestuttavaa. Toki pyrimme aina valiokunnassa löytämään näitä käsitteitä ja hakemaan yksimielisyyttä, mutta tässä yhteydessä nyt emme sitä löytäneet.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Mutta kuten sanoin, kannatan näitä muutosesityksiä ja olen äärettömän huolestunut siitä, että meillä tietyt ideologiat ja tietty politisoituminen ovat saapumassa rikosoikeuteen, mitä nimenomaan tarkoittaa tämä, että haetaan tämmöistä termiä, jota ei ole missään määritelty, selvitettäväksi ja kriminalisoitavaksi. Tämä sama ilmiöhän näkyy myös vihapuhekeskustelussa. Kukaan ei tiedä, mitä se on, mutta kaikki ovat sitä mieltä keskustelupalstoilla, että tuo on puhunut vihapuhetta, ja loppujen lopuksi hänhän on ollut vain vahvasti eri mieltä. Me emme missään yhteydessä saisi kieltää sitä emmekä puuttua siihen rikosoikeuden keinoin, että ihmiset ovat joistakin asioista vihaisia tai muuta. Se tarkoittaa kyllä viime kädessä Pohjois-Korean tietä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.58 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri piti tässä aivan erinomaisen puheenvuoron, missä hän avasi tätä asiaa vielä laajemmin. Kaikessa lainsäädännön tekemisessä pitäisi noudattaa sitä tarkkarajaisuusvaadetta. Valitettavasti nyt mietinnön perusteluihin on tullut mukaan sellaista termistöä, joka ei ole millään tasolla tarkkarajaista — puhutaan siis maalittamisesta — ja näin ollen se tavallaan vie lainsäädäntöä epäselvempään suuntaan. Kokisin, että näiden termien pitäisi aina ensin olla kunnossa, hyvin tarkkarajaisia, ennen kuin niitä aletaan käyttämään perusteluissa.

Juurikin tämä vihapuhe on toinen asia. Se on termi, jota meidän laistamme ei löydy, mutta yhä enemmän ja enemmän täällä eduskunnassa keskustellaan tämän termin myötä siitä, mitä pitäisi kieltää, vaikka sille ei ole olemassa mitään määritteitä. Näin ollen, kun puhutaan Suomessa vallitsevasta sananvapaudesta, mikä on aivan oleellinen oikeus oikeusvaltiossa, valitettavasti me olemme menossa siihen suuntaan, että kansalaiset eivät kohta enää tiedä, mitä saa sanoa: Onko tämä nyt sitä maalittamista vai ei? Onko tämä nyt sitä vihapuhetta vai ei? Näitä termejä ei ole määritelty, ja näin ollen me ollaan menossa oikeusvarmuuden näkökulmasta todella, todella huolestuttavaan suuntaan.

Tänään meillä tarkastusvaliokunnassa, arvoisa herra puhemies, valmistui mietintö. Me ollaan pitkään käsitelty tätä VTV-asiaa ja pääjohtaja Yli-Viikaria. Voidaan nähdä, että jos me mennään Suomessa siihen suuntaan, että aletaan säätämään esimerkiksi maalittamista rikokseksi, niin näin ollen tämmöinen hyvin voimakas ja massiivinen arvostelu jotain tiettyä vallankäyttäjää kohtaan voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön, ja esimerkiksi sellainen median ja kansalaisten ja niin edelleen osalta Tytti Yli-Viikaria kohtaan osoitettu kritiikki voisi täyttää jatkossa maalittamisen tunnusmerkit.

Itse näen, että oikeusvaltiossa kaikkea vallankäyttöä pitää pystyä läpinäkyvästi tarkastelemaan ja esittämään myöskin kritiikkiä. Se sitoisi myöskin meidän poliitikkojen mahdollisuuksia ottaa kantaa, jos tähän maalittamisen suuntaan mentäisiin. Olen todella pettynyt siihen, että emme lakivaliokunnassa pystyneet saavuttamaan yksimielisyyttä siitä, että tämä maalittaminen saataisiin sieltä pois. Mutta tässä on meillä perussuomalaisina työtä edessä eduskunnan vakuuttamiseksi siitä, että maalittamista ei koskaan tulevaisuudessa saa tuoda rikoslakiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

16.01 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Oli oikeastaan aika hämmäntävää kuunnella lakivaliokunnan kommentteja tästä rikoslaista. Ja kun on ollut puhe maalittamisesta, niin mitä tämä maalittaminen oikein on? Kukaan ei oikein tiedä, mitä se on. Pitäisi se kai olla määriteltynä, mitä se maalittaminen oikeasti on. Kukaan ei tiedä, mitä se tarkoittaa. Erittäin hämmäntävää, että semmoista keskustelua käydään.

Sananvapaus on valtavan tärkeä asia. Sitä meidän tulee kyllä varjella. Ei pidä mennä siihen, että jos joku toinen on toista mieltä, niin se on väärin tehty, ei todellakaan. Eri mieltä saa olla ja pitääkin olla, ja pitää tuoda mielipiteet esille. Totta kai se on erikoista, jos ihmiseen kohdistetaan semmoisia ihmiseen liittyviä asioita, mutta mielipidevapaus on hirveän tärkeä säilyttää. Jos tällainen maalittaminen-termi tänne otetaan, niin kohta alkaa olla kyllä Suomessakin semmoinen systeemi kuin jossain Amerikoissa, siellä juristeille on kovasti hommia. Pidetään tärkeänä tämä sananvapaus, se on tosi tärkeä asia. Huolehditaan, että jokaisella meillä Suomessa on sananvapaus sanoa mielipiteensä niin kuin se on.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Meri, olkaa hyvä.

16.02 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Haluaisin vielä tuoda tästä yhden näkökulman. Tosiaan tässä muuttui nytten — minkä perussuomalaisten valiokuntaryhmäkin hyväksyi — se, että syyttäjä voi nostaa syytteen, jos joku kohdistaa henkilöön laittoman uhkauksen työtehtävän vuoksi. Se on ymmärrettävää esimerkiksi, jos se kohdistuu poliiseihin, tuomioistuinlaitokseen, ensihoitajiin ja tämäntyypisiin työtehtäviin. Ja tämä uhkushan tosiaan on lähtökohtaisesti henkeen ja terveyteen kohdistuva uhkaus, jolloin henkilöllä on perusteltu syy pelätä itsensä tai perheensä puolesta, ja tämä ei ole koskaan hyväksyttävää. Ei saa tämäntyypistä toimintaa harjoittaa painostaakseen tai pakottaakseen ihmisiä. Kritiikki on sitten erikseen.

Mutta tässä samassa yhteydessä tuli minusta vähän kevyemmällä perusteilla semmoinen asia, mistä tässä ei vielä ole puhuttu. Elikkä laitton uhkaus olisi jatkossa virallisen syytteen alainen myös, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi. Tämä koskee nyt sitten muun muassa kunnallisia luottamusmiehiä ja kansanedustajia. Tätä ei niin kauheasti oltu siellä pohdittu, ja valiokunnassa teimme paljon töitä sen selvittämiseksi, mikä on esimerkiksi kunnanhallituksen tai muiden konklaavien tehtävä sitten esimerkiksi tehdä rikosilmoituksia, ja todettiin näin, että ei ole mitään velvoitetta mutta niitä saattaa tulla jonkun verran käsiteltäväksi, jos asianomistaja itse ei nosta syytettä. Tämä on aika haasteellinen asia, kun näillä rikosilmoituksilla joskus pelaillaan ja ne politisoituvat helposti, ja perussuomalaisten valiokuntaryhmä olisi toivonut, että olisi tarkasti seurattu tätä muutosta, joka tuli tässä niin sanotusti vähän samalla, ja että olisi sitten katsottu, jos tätä jostakin syystä ruvetaan käyttämään jotenkin väärin tai se vääristyy, että sen kumoamista tulisi harkita. Me oltaisiin toivottu tänne mietintöön myös tällaista lisäystä, kun kuitenkin on hyvä muistaa, että kuka tahansa voi nyt sitten jatkossa tehdä tämän tutkintapyyntö. Se poikkeaa hyvin vahvasti asianomistajarikoksesta. Tämä myös muuttaa poliittista kenttää.

Tietysti huolestuneena jään seuraamaan sitä ja valitan sitä, että valiokunta ei sitä todennut. Jos näin on, että sitä aletaan käyttää väärin, se voi juuri ennen vaaleja esimerkiksi aiheuttaa ihmiselle mainehaittaa, jos hänestä ruvetaan tehtailemaan tällaisia ilmoituksia. Se on sitten hyvin vastuullista jokaisen muistaa, että tietysti, niin kuin valiokunta toteaa, on

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

rangaistavaa tehdä perätön tutkintapyyntö, mutta sen toteen näyttäminen... Sen tutkintapyyntöä voi aina muotoilla niin mukavasti, että ei siinä kyllä helposti vastuuta synny. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.05 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää myös edustaja Reijosta erinomaisesta puheenvuorosta, kun hän kävi läpi tätä maalittamisen ongelmallisuutta, kuinka tämä termi on epäselvä.

Haluaisin tähän loppuun ottaa vielä esimerkin, mitä käytännössä voi tarkoittaa, jos tulevaisuudessa meillä maalittaminen onkin sitten rikos:

Meillä esimerkiksi Helsingissä oli tällainen tilanne, että tuolla Senaatintorilla oli tällainen valtavankokoinen Black Lives Matter -mielenosoitus, ja siellä oli sitten kaksi poliisimiestä, jotka olivat ottaneet tällaisen Black Lives Matter -kyltin käteensä ja poseerasivat sen kanssa, ja siitä oli sitten mediassa kuvia — siitä huolimatta, että poliisien tehtävä on olla puolueeton toimija ja turvata erilaisten ryhmien ja tahojen oikeus osoittaa mieltä eikä mennä osapuoleksi. No, tämän tyyppinen toimintahan, kun vallankäyttäjät toimivat väärin asemassaan, on sellaista, joka tietenkin ansaitsee kritiikkiä.

Nyt sitten jos joku yksittäinen kansalainen lähtee sosiaalisessa mediassa arvostelemaan näiden poliisimiesten toimintaa, kuinka he toimivat virkansa vastaisesti virkapuvut päällä, niin jos esimerkiksi tällainen tviitti Twitterissä lähtisi keräämään ihan valtavan määrän retviittauksia ja tykkäyksiä ja kommentteja, mikä aiheuttaisi sen, että sen jälkeen sitten kritiikki näitä poliisimiehiä kohtaan yltyisi entisestään, niin se tarkoittaa, että tämä yksittäinen kansalainen, joka on käyttänyt omaa oikeuttaan, sananvapauttaan ja mielipiteenilmaisun vapauttaan, itse asiassa saattaa tulla syyllistyneeksi näitten poliisimiesten maalittamiseen, vaikka todellisuudessa hän halusi vain yksittäisenä ihmisenä esittää kritiikkiä tällaista toimintaa kohtaan, joka ei ole poliisimiehille soveliaista.

Näin jälkeensä nyt onneksi todettiin, että tämä toiminta oli väärin, ja siitä tuli seuraamukset ja huomautukset, mutta mitä jos kukaan ei ennakkoon uskalla lähteä arvostelemaan vallanpitäjiä sen vuoksi, että pelkää, että jos yhtäkkiä isompi porukka sattuu löytämään tällaisen tviitin tai päivityksen ja muut lähtevät sitä jakamaan, niin hän tulee sen kautta syyllistyneeksi maalittamiseen vallanpitäjiä kohtaan esittämänsä kritiikin vuoksi.

Oikeusvaltiossa nimenomaan kansalaisyhteiskunta on vahva. Sellaista kansalaisyhteiskuntaa valitettavasti ei ole samalla tavalla Venäjällä eikä sitä ei ole ollenkaan Pohjois-Koreassa, tällaisissa maissa, joissa ihmiset pelkäävät esittää kritiikkiä vallanpitäjiä kohtaan, sillä heidät aina tuomitaan. Me ei yksinkertaisesti Suomessa voida mennä tällaiseen suuntaan, että kansalaiset joutuvat pelkäämään, että entä jos nyt tämä kritiikki, minkä he esittävät, lähtee olemaan se pääkärki, mitä kansalaiset lähtevät vyöryttämään ja myllyttämään. Sosiaalisen median aikakaudella tilanne on se, että joku tietty kritiikki saattaa skaalautua hyvin nopeasti todella isoksi ja nousta uutisiin, mutta meidän täytyy suojella kansalaisten oikeutta osoittaa mieltä [Puhemies koputtaa] ja esittää kritiikkiä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 48/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.08 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tätä esitystä käsiteltiin myös liikennevaliokunnassa, josta tuon muutamia yleishuomioita.

Ensinnäkin esitys biopolttoaineiden käytön edistämisestä on monin paikoin tervetullut — ja nimenomaan, kun puhutaan tästä edistämisestä, ei pakottamisesta. Tavoitteena tässä on varmistaa, että jakeluvelvoitejärjestelmä on myös jatkossa kustannustehokas ja hallinnollisesti kevyt tapa vähentää liikenteen päästöjä. On syytä huomata, että tämä esitys ei muuta jakeluvelvoitteen prosenttiosuutta ja tämän esityksen jälkeen tuotetaan vähäpäästöisiä käyttövoimia liikenteeseen sama määrä kuin ennenkin, mutta se valikoima nyt laajenee. Nyt annetussa lakiesityksessä ei esitetä muutoksia jakeluvelvoitteen tasoon, joka on 30 prosenttia vuonna 2030. Tämä 30 prosentin jakeluvelvoitetasohan on jo aiemman eduskunnan tekemä päätös.

Kotimaisen tuotannon ja kotimaaisuuden näkökulmasta tätä esitystä voi pitää hyvänä. Esitys lisää biokaasun kysyntää ja tuo sitä paremmin mahdolliseksi liikennekäytössä. Ensinnäkin biokaasun lisääminen jakeluvelvoitteeseen lisää myös biokaasun tuotantolaitosinvestointien kannattavuutta. Toisekseen polttoainejakelijoiden kannalta esitys lisää mahdollisuuksia täyttää jakeluvelvoitetta, kun nämä vaihtoehdot laajenevat. Kolmanneksi esitys luo kannusteita synteettisten polttoaineiden kehittämiseen, sillä niille on lain myötä myös uutta kysyntää. Ja neljänneksi esitys on valmisteltu niin, että myös maatilamittaluokan laitokset voivat liittyä jakeluvelvoitteen piiriin. Tästä kiitoksia erityisesti maaseudulle.

Esitys tukee keskustan liikennelinjaa, jossa päästöjä vähennetään kotimaisten uusiutuvien käyttöönoton avulla ja samaan aikaan luodaan investointeja ja työpaikkoja kotimaahan. Suomessa on jo kehitetty uusia polttoaineita, joista esimerkiksi Neste myy erittäin kannattavasti polttoaineita ympäri maailman. Kotimaiset polttoaineet ovat tulevaisuuden ala, ja niillä voidaan korvata fossiilisia polttoaineita, ja meillä on Suomessa mahdollisuuksia vastata maailman muutokseen. Kotimaisen biokaasun laajempi käyttöönotto on tästä hyvä esimerkki, ja näinhän se on, että lisää kotimaista on lisää suomalaista työtä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Vallin, olkaa hyvä.

16.11 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa herra puhemies! Esitän perussuomalaisten vastalauseen lausumaehdotuksineen. Luen ensin perustelut ja sitten kolme lausumaehdotusta.

”Perustelut:

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuvaa energiaa koskeva EU:n RED II -direktiivi liikenteen uusiutuvan energian edistämistä koskevan sääntelyn osalta. Suomi on asettanut selvästi EU:n tavoitteita korkeammat biopolttoaineiden käyttötavoitteet, mikä tulee tarpeettomasti nostamaan Suomen polttoainekustannusten absoluuttista ja suhteellista hintatasoa ja siten heikentämään yritystemme kilpailukykyä.

Esitys laajentaa kansallisen jakeluvelvoitteen soveltamisalaa biokaasuun ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin liikenteen polttoaineisiin. Tämä on kannatettava muutos, sillä markkinalähtöisyys ja tulevaisuuden teknologioiden kehittyminen voivat yhdessä tuottaa nyt vaikeasti ennakoitavia lopputulemia. Perussuomalaisten mielestä erityisesti vety voi tulevaisuudessa nousta nykyistä merkittävämpään rooliin fossiilisten polttoaineiden ekologisena korvaajana.

RED II -direktiivin mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden on oltava vähintään 32 prosenttia energian loppukulutuksesta vuonna 2030 ja uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta liikenteessä vähintään 14 prosenttia vuonna 2030. Suomen hallituksen linjaamat vastaavat kansalliset tavoitetasot ovat 50 ja 30 prosenttia.”

Arvoisa puhemies! ”Perussuomalaisten ympäristö- ja energiapolitiisessa ohjelmassa 2019 on kirjoitettu seuraavasti: ”Uusiutuvan energian direktiivin, RED II, biopolttoaineiden jakeluvelvoitetta liikenteen polttonesteissä ei pidä ottaa käyttöön muita EU-maita aikaisemmin tai korkeampana, koska se haittaa kohtuuttomasti kuljetusyritysten toimintaa ja siten teollisuuden ja kaupan edellytyksiä.”

Liian kireä sekoitevelvollisuus on tämän lisäksi kustannusrasite myös kotitalouksille. Liikenne on välttämätön kulu, jolloin hintojen kohoaminen ei vähennä liikennemääriä vaan menee suoraan hintoihin ja siten leikkaa kotitalouksien ostovoimaa ja kansantaloutemme dynaamisuutta.

Jakeluvelvoitteen korottaminen ei sinällään edes varmista ympäristötavoitteiden edistymistä, sillä biopolttoaineiden tuotannon ympäristövaikutukset vaihtelevat ja biopolttoaineiden saatavuus on rajallista.”

Arvoisa puhemies! ”Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena mutta että hyväksytään kolme lausumaa.

Vastalauseen lausumaehdotukset:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa uusiutuvan energian käytön kansallisia tavoitetasoja RED II -direktiivin minimitasolle.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, kuinka Suomessa voitaisiin edistää vedyn käyttöä liikennepolttoaineena osana tavoitetta tehdä Suomesta vetytalouden edelläkävijä.
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ei sekoitevelvoitteen kiristämällä heikennä suomalaisten yritysten kilpailukykyä tai kotitalouksien ostovoimaa.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra poissa. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.15 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ensiksikin kannatan edustaja Vallin tekemiä esityksiä, lausuma-, muutosvastalauseita.

Niin, perussuomalaiset ajattelevat sillä tavalla aina, että tämä homma on järkevä ja että ei pidä nyt Suomessakaan mennä ensimmäisenä kaikkeen mukaan, jos muualla maailmassa ei olla tähän menty. Ei Suomen pidä olla kireämpi ja kireämmin aloittaa näitä kaikenlai-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

sia systeemejä kuin muualla maailmassa ollaan tekemässä. Siinä eivät kärsi muut kuin tavalliset ihmiset, ja siinä kärsivät yrittäjät. Jos mietitään, että kuljetetaan autoja vaikka polttoaineilla, niin on ihan eri asia sitten, jos se hinta on tosiaan paljon kalliimpi samalla kilometrimäärällä näillä uusilla systeemeillä kuin näillä aiemmilla. Liian nopeasti ei pidä näihin mennä mukaan, niin että kuitenkin on mietittävä järkeä tässä ja sitä, mitä se maksaa yrityksille ja mitä se maksaa kotitalouksille.

Elikkä kannatan näitä Vallinin tekemiä ehdotuksia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 247/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 11/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 11/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä. [Leena Meri: Arvoisa puhemies! Saisinko esitellä ensin? En tajunnut pyytää etukäteen puheenvuoroa.] — Joo, valiokunnan puheenjohtaja Meri, olkaa hyvä. — Anteeksi, edustaja Hyrkkö.

Keskustelu

16.17 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietintöä:

Ulkomaalaislakia muutettiin viime kaudella niin, että julkisista varoista kustannetun avustajan läsnäoloa turvapaikkapuhuttelussa rajoitettiin ja valitusaikoja lyhennettiin. Oikeusapulakia muutettiin säätämällä kansainvälistä suojelua koskeville asioille kiinteät asiakohdaiset palkkiot. Nämä tulivat voimaan syksyllä 2016. Tässä esityksessä ehdotetaan, että edellä mainitut ulkomaalaislain ja oikeusapulain erityissäännökset kumotaan. Tavoitteena on vahvistaa kansainvälistä suojelua hakevien oikeusturvaa ja perus- ja ihmisoikeuksia sekä yhdenmukaistaa oikeusapua muihin asiaryhmiin verrattuna. Niin ikään tavoitteena on sujuvoittaa prosessia. Valiokunta on kannattanut esityksen tavoitteita ja puoltanut esitykseen sisältyvien lakiehdotuksien hyväksymistä. Myös hallintovaliokunta on puoltanut esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

Kansainvälistä suojelua koskeissa asioissa oikeusapua on mahdollista saada tämän muutoksen myötä paremmin hallintovaiheeseen eli siihen vaiheeseen, jossa turvapaikkahakemus jätetään ja käsitellään Maahanmuuttovirastossa. Vuonna 2016 voimaan tulleen ulkomaalaislain muutoksen mukaan oikeusapuun ei kuitenkaan kuulu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa, ellei se ole erityisen painavista syistä tarpeen tai hakijana ole alaikäinen. Tässä esitetään nyt säännöksen kumoamista, ja se merkitsee sitä, että jatkossa avustaja voi osallistua puhutteluun tarpeen mukaan ja hän voi saada avustamisesta oikeusapulain mukaisesti palkkion valtion varoista. Ulkomaalaisen oikeudesta saada oikeusapua

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa säädetään siten jatkossa ainoastaan oikeusapulaissa.

Lakivaliokunta on siis kannattanut ehdotettua muutosta. Kyse on oikeudellisesti haastavista asioista, joissa väärrien ratkaisujen seuraukset voivat olla vakavat. Hakijana on usein henkilö, joka ei tunne suomalaista yhteiskuntaa ja oikeusjärjestelmää eikä osaa kieltä tai on haavoittuvassa asemassa esimerkiksi alaikäisyytensä vuoksi. Mietinnössä korostetaan puhuttelun keskeistä asemaa kansainvälisen suojelun ja turvapaikan edellytysten selvittämisessä ja ratkaisemisessa, minkä vuoksi pidetään tärkeänä, että kaikki seikat selvitetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Maahanmuuttovirastolla on toki viran puolesta selvitysvelvollisuus, mutta virastolta saadun selvityksen mukaan oikeudellisen avustajan poissaolo puhuttelusta on lisännyt erilaisten prosessia osaamattomien tukihenkilöiden läsnäoloa.

Avustajan läsnäolon puhuttelussa ei asiantuntijakuulemisen perusteella arvioida varsinaisesti vähentävän hallinto-oikeudelle tehtävien valitusten tai hallinto-oikeudessa pidettävien suullisten käsittelyjen määrää, mutta sen arvioidaan voivan parantaa valitusten laatua sekä vähentävän hallintotuomioistuimessa esitettäviä menettelyvirheväitteitä tai kokonaan uusien turvapaikkaperusteiden esittämistä vasta valitusvaiheessa.

Mietinnöstä ilmenee, että jotkut asiantuntijat toivat valiokuntakäsittelyssä esiin, että lakiin tulisi jatkossakin sisältyä erityissäännös, jonka mukaan avustajan läsnäolo puhuttelussa olisi vain silloin, kun se ei ole tarpeetonta huomioon ottaen hakijan kyky esittää itse selvitystä. Lakivaliokunnan mukaan asiaa koskevista oikeusapulain yleisesti sovellettavista säännöksistä ilmenee kuitenkin jo ennestään, että oikeusapu kattaa tarpeelliset toimenpiteet. Valiokunta katsoo, että oikeusapulain yleisesti sovellettavat säännökset ovat selkeät ja riittävät myös kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa ja että avustajan osallistuminen turvapaikkapuhutteluun ei siten tule olemaan automaattista eikä kyse ole hakijan subjektiivisesta oikeudesta.

Tässä esityksessä muutetaan ja palautetaan myös valitusaikoja siten, että valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa Maahanmuuttoviraston päätöksen tiedoksisaannista, ja valitusaika korkeimpaan hallinto-oikeuteen muuttuu nykyisestä 14 päivästä siten, että yleinen valitusaika on 30 päivää.

Ulkomaalaislain erityissäännösten vaikutuksia on lainmuutosten voimaantulon jälkeen selvitetty useissa hankkeissa. Esityksestä ilmenee, että tavallista lyhyemmät valitusajat ovat saattaneet johtaa siihen, että valituksia ei ole ehditty tehdä ajoissa tai ne on tehty puutteellisina. Niin ikään on arvioitu, ettei valitusaikojen lyhentämisellä ole ollut suurta merkitystä prosessin kokonaiskeston kannalta, eikä valitusaikojen lyhentämisen ole arvioitu tehostaneen tai nopeuttaneen asioiden käsittelyä. Myös lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille edellä mainittuja seikkoja sekä katsottu, että valitusaikojen lyhentämisellä ei ole päästy niihin tavoitteisiin, joihin muutoksella aikanaan pyrittiin.

Mietinnössään valiokunta kannattaa ehdotettua muutosta katsoen yhdenvertaisuus- ja oikeusturvanäkökohtien puoltavan sitä, että turvapaikkapäätösten valitusaika on yhdenmukainen muiden asiaryhmien kanssa. Normaalin valitusajan katsotaan myös edistävän valituksen laatimista ajoissa ja laadukkaasti ja sujuvoittavan tuomioistuin käsittelyä.

Mietinnössä pohditaan myös tätä palkkioperusteasiaa, ja oikeusapulain nojalla yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella ja välttämättömästä matkustamisesta ja ajanhukasta sekä kuluista. Tästä poiketen kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa yksityiselle oikeusavustajalle

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

vahvistetaan nykyisin kohtuullinen asiakkohtainen palkkio, ja tähän ehdotetaan muutosta siten, että tämä erityissäännös kumotaan.

Valiokuntakäsittelyssä oikeusapulain erityissäännösten mukaiseen asiakkohtaiseen palkkioon on nähty liittyvän sekä etuja että haittoja. Palkkion määräävien tuomioistuinten ja oikeusaputoimistojen kannalta asiakkohtainen palkkio on ollut helppo ja nopea käsitellä. Toisaalta yksityisen avustajan kannalta palkkio on jo voinut johtaa siihen, että perehtyneet avustajat eivät välttämättä ole saaneet työstään sitä vastaavaa korvausta.

Useissa oikeusavusta tehdyissä tutkimuksissa ja selvityksissä asiakkohtainen malli on katsottu ongelmalliseksi erityisesti siltä kannalta, että asiantuntevien avustajien mahdollisuus hoitaa kansainvälistä suojelua koskevia asioita vaarantuu, koska liian alhaiseksi koetut palkkiot voivat karsia päteviä avustajia. Valiokunta on päättänyt myös tältä osin mietinnössään tukemaan palkkioperusteen muuttamista ajankäyttöön sidotuksi. Muutoksen etuna on, että tuntiperusteisen palkkion määräämisessä voidaan ottaa huomioon kunkin asian vaatima todellinen työmäärä.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös esityksen taloudellisiin vaikutuksiin ja todennut mietinnössään, että resurssien riittävyyden seuranta on erittäin tärkeää. Koronavirustilanteen vuoksi uusien turvapaikanhakijoiden määrä on vähentynyt, mutta virusepidemian hellittäessä se voi lähteä taas nousuun. Oikeusaputoimistoon tarvitaan lisähenkilökuntaa, koska lakimuutosten jälkeen oikeusavustajat osallistuvat nykyistä useammin turvapaikkapuhutteluun.

Mietinnössä on arvioitu saadun selvityksen mukaan, että oikeusaputoimistoon tarvitaan lisähenkilökuntaa ja määrärahan tarve vuonna 21 kasvaa 700 000 euroon ja vuodesta 22 lukien 920 000 euroon. Yksityisille avustajille maksettavat korvaukset myös kasvavat 380 000 euroon vuodesta 21 lukien.

Valiokunta on tuonut esille myös sitä, että se on käsitellyt juuri julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 22—25, ja tässä on haluttu tuoda esille sitä, kuinka siellä oikeudenhoidossa ja oikeusavussa on nyt jo erittäin kireää ja tiukkaa ja määräaikaista virkoja on erittäin runsaasti. Saadun selvityksen mukaan tämä vaikeuttaa merkittävästi julkisen oikeusavun asiakkaiden asioiden hoitoa ja vaarantaa oikeusturvaa.

Valiokunnan päätösesityksenä on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 247/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Mietintö sisältää perussuomalaisten vastalauseen lakiehdotusten hylkäämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.27 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tärkeä uudistus, joka vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien oikeusturvaa ja mahdollisuutta saada laadukasta oikeusapua. Tässä uudistuksessa tosiaan kumotaan viime hallituskauden heikennyksiä turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan. Se tarkoittaa kolmea keskeistä muutosta: valitusajat ja avustajien palkkiot palautetaan normaaleiksi, ja asiantunteva avustaja voi tarvittaessa olla mukana prosessin alusta asti.

Arvoisa puhemies! Oikeusturvakysymykset korostuvat kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, ja juuri siksi tämä uudistus on tarpeellinen ja oikeudenmukainen. Kyse on oikeudellisesti haastavista asioista, joissa väärin ratkaisujen seuraukset voivat olla erittäin vakavia. Turvapaikkaprosessissa selvitetään, onko hakija vaarassa joutua olosuhteisiin, joissa häntä uhkaa kuolema tai kidutus tai muu julma tai epäinhimillinen kohtelu. Ha-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

kijat eivät yleensä tunne suomalaista yhteiskuntaa, oikeusjärjestelmää tai kieltä. Hakija voi myös olla haavoittuvassa asemassa traumaattisten kokemusten, terveydentilan, alaikäisyyden tai muun syyn vuoksi. Nämä seikat korostavat tarvetta oikeudelliseen apuun.

Arvoisa puhemies! Turvapaikkaprosessi voi olla elämän ja kuoleman kysymys. Aivan jokaisessa tapauksessa olennaista on rakentaa luottamusta sekä huolehtia hakijan oikeusturvasta ja inhimillisestä kohtelusta. Turvapaikkamenettelyssä nimenomaan alkuvaiheen hyvä laatu varmistaa hakijoille oikeudenmukaisen ratkaisun ja asianmukaisen käsittelyn sekä säästää viranomaisten voimavaroja.

Nykytila ei ole kestävä. Asiasta tehty selvitykset ovat yksiselitteisesti tuoneet ilmi, että vuonna 2016 tehtyjen muutosten vaikutukset ovat olleet kielteisiä. Oikeusavun saatavuutta ja laatua heikennettiin ja valitusaikaa kiristettiin. Silti toivotut vaikutukset, säästöt tai nopeutetut käsittelyajat, nämä tavoitteet, eivät toteutuneet.

No, nyt teemme muutoksen. Jatkossa asiantuntevalla avustajalla on tarvittaessa mahdollisuus olla turvapaikanhakijan mukana jo turvapaikkapuhuttelussa. Valitusajat palautetaan yhdenmukaisiksi muiden hallintoasioiden kanssa, ja avustajat saavat tekemästään työstä asianmukaisen korvauksen. Nämä muutokset saivat lakivaliokunnan kuulemilta asiantuntijoilta laajasti kannatusta.

Arvoisa puhemies! Vielä on tehtävää tämänkin jälkeen. Jatkotyössä on mielestäni syytä korjata valituslupakynnys yleisten säännösten mukaiseksi, varmistaa avustajien pätevyys sekä parantaa hakijoiden mahdollisuutta valita oma avustajansa jo prosessin alkuvaiheessa. Avustajien pätevyyden ja huolellisuuden varmistamiseen liittyvä arviointi on käynnissä ministeriössä parhaillaan, ja nyt kesän aikana on tarkoitus arvioida uusien toimenpiteiden tarvetta. Asiantuntijakuulemisten perusteella lakivaliokunta pitää perusteltuna arvioida myös sitä, onko tarpeen laajentaa yksityisten avustajien käytön mahdollisuuksia hallintovaiheessa yleisesti tai kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa. Tämä voisi parantaa hakijan mahdollisuutta valita avustajansa jo prosessin alkuvaiheessa ja tarvittaessa myös yksityisiä avustajia hyödyntäen. Tähän liittyen lakivaliokunta huomauttaa mietinnössään, että jo voimassa oleva sääntely edellä todetuin tavoin mahdollistaa ohjauksen yksityiselle avustajalle useastakin syystä. Asiantuntijakuulemisten perusteella käytännöt tämän mahdollisuuden hyödyntämisen suhteen ovat kuitenkin hyvin vaihtelevia.

Arvoisa puhemies! Tätä uudistusta on käsitelty eduskunnassa jo pitkään. Samaan aikaan moni ihminen ja moni perhe on odottanut näitä uudistuksia jo kauan. Osalle ne tulevat liian myöhään. Nyt kumottavia heikennyksiä oikeusturvaan ei tietenkään olisi pitänyt ensinkään tehdä, mutta on hyvä, että tilanne nyt vihdoin korjataan, kuten jo hallitusohjelmassa on sovittu.

Tässä uudistuksessa on kyse ihmisoikeuksista, oikeusvaltiosta ja yhdenvertaisesta kohtelusta, siitä, että suojelua ja turvaa tarvitsevat voivat luottaa siihen, että apua on saatavilla. Lakivaliokunnan mietintöön jätetty perussuomalaisten vastalause ei ole tutkimusten ja asiantuntijalausuntojen valossa kestävä. Se jättäisi voimaan nykytilan, johon liittyy aivan kiistattomia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Ihmisarvo ei ole kiinni taustasta, lompakon paksuudesta tai synnyinmaasta, se on jokaiselle yhtäläinen. Jokaisella on oikeus elää, oikeus elää turvassa ja oikeus elää vapaana sorrosta ja vainosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

16.31 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että turvapaikanhakijalla olisi julkisin varoin kustannettu avustaja myös turvapaikkapuhuttelussa ja että turvapaikkapäätöksiä koskevia valitusaikoja pidennettäisiin. Oikeusavusta puolestaan maksettaisiin asiakohtaisen palkkion sijaan tuntiperusteinen korvaus.

Arvoisat edustajakollegat! Tämä hallituksen esitys on tyypiesimerkki niistä maahanmuuton epäsuorista kustannuksista ja näiden kustannusten noususta, mistä me perussuomalaiset olemme laajalti puhuneet. Nämä pienet purot eri sektoreilla muodostavat maahanmuutosta joillekin jopa tuottavan bisneksen, joka kuitenkin kustannetaan pääosin julkisista varoista joko suoraan tai epäsuorasti, kuten järjestöavustuksina, avustuspalkkioina ja viranomaisten palkkoina.

Jo tälläkin hetkellä avustajaa voi käyttää turvapaikkapuhuteluissa, jos siihen on erityinen syy. Näitä syitä ovat muun muassa turvapaikanhakijan alaikäisyys, luku- ja kirjoitustaidottomuus tai esimerkiksi traumatisoituminen. Nykyisessäkin mallissa jokainen turvapaikanhakija voi käyttää avustajaa ennen ja jälkeen turvapaikkapuhuttelun. Käytännössä avustajan läsnäololla ei ole merkittävää vaikutusta turvapaikkapuhuteluissa, koska viranomaisella on lähtökohtaisesti korostettu selvittämisvelvollisuus. Toisin sanoen sellaisille turvapaikanhakijoille, jotka kykenevät itse oman asiansa hoitamaan, voidaan jatkossa palkata avustaja yhteiskunnan varoista, jolloin avustusmenot luonnollisesti kasvavat. Siirtyminen asiakohtaisesta palkkiomallista tuntiperusteiseen palkkioon lisää sekin hallinnon kuormitusta ja siten julkisia menoja.

Valitusajan pidentäminen nykyisestä 14 päivästä 30 päivään lisää sekin valtion menoja entisestään. Turvapaikanhakija viettää vastaanottopalveluiden piirissä pidemmän ajan, jolloin vastaanottomenot kasvavat samassa suhteessa. Arviomme mukaan lisäkustannuksia tulisi nykyisellä turvapaikanhakijamäärällä vuosittain noin 4 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten näkökulmasta suomalaisilta kerättyjä verovaroja tulisi käyttää suomalaisten palveluihin ja hyvinvointiin. Esimerkiksi koronaviruksen aiheuttamaa sosiaali- ja terveystenonon kasvua emme edes vielä tiedä, muista taloudellisista iskuista puhumattakaan. Silti hallitus katsoo, että tällaiseen palveluntarjoamiseen ja lisämenoihin meillä olisi varaa — siis verovaroista kustantaa. Kyse on todellakin arvovalinnoista ja siitä, pannaanko asioita tärkeysjärjestykseen vai ko ei.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Koponen, olkaa hyvä.

16.34 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Marinin hallitus on laajentamassa turvapaikanhakijoille annettavaa oikeusapua kumoamalla viime hallituskaudella tehtyjä erityissäännöksiä ulkomaalais- ja oikeusapulakiin. Esitys tulisi toteutuessaan kasvattamaan valtiontalouden kustannuksia, lisäämään valitusten tehtailua ja sitä kautta hallintotuomioistuinten työmäärää, pidentämään käsittelyaikoja ja viemään henkilöstöresursseja oikeusaputoimistoista. Mikäli avustajat työllistetään jatkuvilla turvapaikkapuhuteluilla, on olemassa vakava riski siitä, ettei heidän työaikansa yksinkertaisesti enää riitä esimerkiksi osittus- ja perintöriitoja, lasten huoltoa ja elatusta, rikosasioita ja työriitoja koskeviin asioihin. Avustajan läsnäololla puhuttelussa ei lähtökohtaisesti ole merkittävää vaikutusta asian selvittämiseen, vaikka hallituksen esityksessä niin väitetäänkin. Siitä syystä avustajan tulisi siis jatkossakin osallistua turvapaikkapuhutteluun vain, jos se on ehdottoman tarpeellista hakijan oikeusturvan ja asian selvittämisen kannalta.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Meri, olkaa hyvä.

16.36 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Perustelen joitakin näkökohtia nyt eduskuntaryhmän jäsenenä — äsken valiokunnan puheenjohtajana esittelin mietinnön — ja muutamia näkökohtia sen perusteella, miksi esitämme tämän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Asiantuntijakuulemisissa tuli esille tästä avustajan läsnäolosta turvapaikkapuhuttelussa: Erityisesti Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri, joka hoitaa runsaasti näitä avustustehtäviä, kertoi siitä, että oikeusaputoimistoissa on erittäin vähän jo nyt tällä hetkellä resursseja, ja he kertoivat, että yhden hakijan puhuttelu voi kestää jopa kolme päivää, ja he totesivat, että työvoimaa puhutteluihin osallistumiseen ei siis tällä hetkellä ole ja jonot ovat oikeusaputoimistoissa pitkiä jo tällä hetkellä etenkin pääkaupunkiseudulla. No, nyt tähän on korvamerkitty rahaa, ja kuten tässä edellisessä puheenvuorossa tuli esille, maahanmuutto ja maahanmuuttajien asiat tuntuvat olevan se kohta, jossa rahaa löytyy. Kuten kerroin tuossa aiemmassa esittelypuheenvuorossa, lakivaliokunta toi esille jo julkisen talouden suunnitelmaa koskien, että meidän oikeudenhoito ja perusrahoitus on ollut jo vuosia kriisissä. Siellä on erittäin paljon kuormittavuutta, ja ihmiset ovat siellä väsyneitä ja resurssipula on kova, mutta tämä on aina aihe, johon sitten kuitenkin tuntuu löytyvän sitä lisäresursseja.

Ja tässä oikeusaputoimiston lausunnossa todetaan: ”Mikäli olemassa olevat avustajat työllistetään jatkuvilla puhutteluilla, on vakava riski siitä, että aikoja ei voida antaa oikeusaputoimistoissa esimerkiksi ositus- ja perintöriitoihin, lasten huolto- ja elatusasioihin, rikosasioihin, työriitoihin, työeläkevalituksiin ja näin edelleen.” Ja hallinnollisesta työtaakasta he myös puhuivat tältä osin, jos tätä palkkion perustaa muutetaan. Oikeusaputoimistoista tuli hyvää palautetta kyllä siitä, että tämä taksakohtainen palkkioperustelu on helpottanut heidän työmääräänsä, ja nyt se taas nousee, ja se on myös sitä hallinnollista työtaakkaa, mitä pitäisi voida vähentää.

Lisäksi kysyimme valiokuntakuulemisissa siitä, vähentääkö avustajan käyttö puhuttelussa muutoksenhakujen määrää, juuri tästä, tuleeko se laadukkaammaksi. No tietysti Maahanmuuttovirastolla on selvittämisvelvollisuus, mutta Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kertoi vastauksessaan, että se riippuu tapauksesta, mutta he totesivat, että vaikka jokaisessa puhuttelussa olisi avustaja, silti lähes kaikista kielteisistä päätöksistä valitetaan, joten vaikutus lienee melko vähäinen. Ja tämä on minusta sellainen asia, että ei sitä tällä ratkaista, että sinne laitetaan nyt sitten avustajat heidän joukkoonsa istumaan. He kertoivat myöskin, että tärkeämpää olisi, että nämä henkilöt saavat neuvontaa ennen puhuttelua — ei niinkään se, että siellä puhuttelussa välttämättä istutaan — niin että voitaisiin kertoa, mitä asioita siellä pitää ottaa esille, kun siellä kuitenkin puhuttelija toimii virkavastuulla ja Maahanmuuttoviraston henkilökuntaahan on vahvasti koulutettu. Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kertoi, että puhuttelussa avustajalla on vain rajalliset mahdollisuudet puuttua siihen, jos hakija puhuu ristiin.

Ja tiedän, että se esitetään toisessa käsittelyssä, mutta tuon jo tässä esille sen, että meillä on kyllä asiantuntijakuulemisiin perustuvia perusteluja sille, miksi tämä lakiehdotus ja lakiehdotukset tulisi hylätä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 247/2020 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Puolan Kansantasavallan kanssa oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2021 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 12/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.40 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kyse on Puolan kansantasavallan ja Suomen välisen siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen määräyksistä. Puola on irtisanonut sopimuksen, ja näin ollen tämä laki on tulossa voimaan 16.10.2021. Hallituksen esityksessä ilmenevistä syistä sekä saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 1/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 9/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 80/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palkkaturvalain 9 §:n ja merimiesten palkkaturvalain 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 88/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 10/2021 vp

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 88/2021 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle yhdistetyn patenttitoimioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 51/2021 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 51/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 14/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.42 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Minulla olikin itse asiassa väärät paperit, mutta nyt löytyi oikeat paperit.

Arvoisa herra puhemies! Tästä käytiin laaja keskustelu liikenne- ja viestintävaliokunnassa, ja siellä tuli muutamia aivan oleellisia huomioita laajalla yhteistyöllä, ja minun mielestäni ne on kirjattu tähän mietintöönkin hyvin.

Yksi, mikä meitä paljon puhututti ja minkä nostin itsekin esiin, on se, että meillä on hyvin erityyppisiä satamia ja käyttötarkoituksia tässä maassa, ja ne on onneksi täällä nyt huomioitu. Toki tässä vielä on se pieni uhka siitä, kuinka viranomaiset sitten tätä harkinnanvaraa käyttävät, kuten tässä mietinnössäkkin lukee, niissä tilanteissa, joissa paikkaa tai aluetta voidaan pitää vähäisenä. Toivon, että tässä viranomaiset käyttävät maalaisjärkeä, mutta tänne on tarkoin kirjattu, että tulkintaa on mahdollista tarkentaa myöhemmässä vaiheessa valtioneuvoston asetuksella, mikäli se osoittautuu käytännössä tarpeelliseksi, eli mikäli nähdään sellaista mielivaltaa, johon useampikin kansanedustaja on tässä talossa kiinnittänyt huomiota.

Toinen huomio, minkä haluan vielä nostaa tästä esityksestä, on tämä esityksessä mainittu käyttötarkoitus. Eli jos on esimerkiksi satamia, joissa on ihan oikeaakin kalastustoimintaa tai liiketoimintaan pohjautuvaa kalastustoimintaa mutta se on hyvin pienimuotoista,

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

niin niissäkin vähäisyysperiaate otettaisiin huomioon eikä sillä lailla enää vaikeuteta elinkeinon harjoittamista.

Kokonaisuus huomioiden tämä esitys on kannatettava ja hyväksyttävä, ja uskon, että tähän mietintöönkin perustuen viranomaiset kyllä sitten käyttävät sitä valiokunnan ja eduskunnan osoittamaa tapauskohtaisuutta ja maalaisjärkeä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 71/2021 vp sisältyvät 1.-5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 91/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 Paula Risikko kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtajana sanon lyhyesti tästä mietinnöstä.

Yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla sekä ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla on mahdollistettu se, että korkeakoulun tutkinto-opiskelija voi ilmoittautua poissa olevaksi ensimmäisenä lukuvuonna koronaan liittyvän opintojen suorittamisen esteen vuoksi. Lisäksi edellä mainittujen lakien nojalla korkeakouluilla ei ole velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta lain vaatimalla tavalla, jos se ei ole koronaepidemian vuoksi mahdollista. Nämä väliaikaiset lait ovat voimassa heinäkuun loppuun saakka.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi edellä todettujen lakien voimassaolo-säännöksiä siten, että kyseiset lait ovat voimassa lukuvuoden 21—22 loppuun, eli ensi vuoden heinäkuun loppuun eli vuoden 2022 heinäkuun loppuun. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena, ja olimme hyväksymässä tätä yksimielisesti muuttamattomana. Tämähän liittyy näihin koronalakeihin, joissa rajoitetaan ja mahdollistetaan, mutta tämä on katsottu järkeväksi siirtää ihan jo vuodella eteenpäin, että voitaisiin taata se, että kuitenkin opiskelut tavalla tai toisella sujuvat. Ja tämä liittyy korkeakouluihin. — Kiitos, tässä tämä.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 91/2021 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 6/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.47 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä ovat myöskin näitä koronalakiesityksiä, ja tässä esityksessä ehdotetaan, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä muutetaan siten, että lain voimassaoloa jatketaan, kuten tuossa aikaisemmassakin esityksessä, niin ikään ensi vuoden heinäkuun loppuun saakka.

”Koronaepidemian takia ammatillisen koulutuksen toteuttaminen poikkeaa edelleen normaalitilasta. Väliaikaisella heinäkuun alussa 2020 voimaan tulleella lainmuutoksella on koronatilanteeseen liittyvien syiden vuoksi väljennetty säännöksiä ammattitaidon ja osaamisen osoittamisen eli näyttöjen toteuttamistavoista sekä osaamisen arvioinnista. Poikkeussäännöksen nojalla näytöt voidaan aitojen työtilanteiden ja työprosessien sijaan toteuttaa suorittamalla muita käytännön tehtäviä, jotka mahdollisimman hyvin vastaavat aitoja työtilanteita ja työprosesseja.

Poikkeussäännöksen voimassaolon jatkamisella varaudutaan mahdolliseen tarpeeseen joustaa näyttöjen suorittamisen tapaa koskevan pääsäännön vaatimuksista, jos se koronatilanteen takia on välttämätöntä myös 1.8. tätä vuotta alkavana lukuvuonna. Edellytyksiä näyttöjen poikkeukselliselle järjestämiselle ei esitetä muutettavaksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.”

Totean tässä vain, että me keskusteltiin tästä kuitenkin hyvin vakavasti siitä syystä, että on määrättyjä aloja, joissa näitä näyttöjä, käytännön työelämän näyttöjä, on hirvittävän vaikea suorittaa muuta kuin autenttisesti työympäristössä. Tällaiset laboraationäytöt eivät aina välttämättä osoita sitä osaamista, mitä vaaditaan tutkintoihin. Tämä on tärkeä keskustelu sen koulutuksen laadun näkökulmasta, osaamisen laadun näkökulmasta mutta myös siitä näkökulmasta, että työnantajan pitää voida luottaa siihen, että jos opiskelijalla on tutkintotodistus, hän varmasti sitten osaa sen, mitä siihen tutkintoon vaaditaan. Se on osin myöskin ihan tällainen, tai hyvinkin pitkälle, turvallisuuskysymys ja todella luottamuskysymys työelämän ja koulutuksen välillä. Katsoimme kuitenkin, että tätä voidaan jatkaa, ja

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

luotamme tietysti siihen, että opettajat ovat ammattitaitoisia, kuten Suomessa ovat, ja vahvistivat myös sitä, että millä sattuu osaamisella ei tutkintoa saa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 92/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 93/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.50 Paula Risikko kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetuilla säännöksillä on tarkoitus varautua siihen, että opetusta voidaan joutua antamaan poikkeuksellisin tavoin myös lukuvuoden 2021—2022 aikana koronavirusepidemiasta, viruspandemiasta johtuvista syistä. Aikaisemmin on kahteen otteeseen annettu vastaavat määräaikaiset säännökset, joista viimeisimmän voimassaolo päättyy tämän vuoden heinäkuun lopussa.

Valiokunta pitää hallituksen esitystä koronatilanteen jatkumiseen liittyvän epävarmuuden vuoksi perusteltuna ja pitää tärkeänä, että perusopetus mahdollistetaan tarvittaessa poikkeuksellisin opetusjärjestelyin, jottei lasten ja nuorten opetus ja oppiminen keskeydy koronapandemian vuoksi. Valiokunta katsoo, että esityksen linjaukset lähiopetuksen ensisijaisuudesta ja etäopetuksen mahdollisimman lyhyestä kestosta ovat edelleen tärkeitä. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskevia säännöksiä ei tule tehdä varmuuden vuoksi, vaan niiden tulee perustua tarkkaan arviointiin viranomaismääräysten vaatimukset huomioon ottaen.

Valiokunta pitää tärkeänä vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen kohdennettua 40 miljoonan euron määrärahaa. Sen avulla pyritään tasoittamaan koronavirustilanteesta johtuvia kielteisiä vaikutuksia, kuten oppimisvajeen kasvua sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin heikentymistä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Myöskin tämän lakiesityksen kohdalla kävimme pitkän keskustelun, koska me olemme olleet hyvin huolissamme nimenomaan niin sanotuista huolioppilaista, joiden opinnot ei-

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

vät etene näiden etäopetuksen jaksojen aikana ja etäopiskelun avulla. Kaikki eivät pysty keskittymään, tai heidän elämänolosuhteensa, se toimintaympäristö tai oppimisympäristö, ei välttämättä ole sellainen, joka tukisi oppimista etänä. Siitä syystä olemme käyttäneet aika pitkän kappaleen aiheesta ”Haavoittuvassa asemassa olevat oppilaat”, koska kyllä heille pitää sitten tätä oppilashuoltoa järjestää joka tapauksessa.

Me myöskin keskustelimme riskiryhmään kuuluvien perheenjäsenten tilanteesta, koska meillä on myös sellaisia lapsia, joita haluttaisiin pitää etänä, jos perheessä on riskiryhmään kuuluva henkilö. Nämä ovat tietysti erityisasioita, ja varmasti hoitavat lääkärit ottavat siihen sitten kantaa, jos tilanne vaatii sitä, että lapsi ei voi lähteä kouluun tällaisessa tilanteessa.

Sitten halusimme nostaa esiin lasten mielipiteiden selvittämisen ja myöskin sen, että pitää tutkia ja seurata tätä asiaa, mitä etäopetus saa aikaiseksi.

Kaiken kaikkiaan me pidämme lähiopetusta ensisijaisena, mutta ottaen huomioon tämän pandemiatilanteen ymmärrämme myös tämän lain jatkotarpeen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 93/2021 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2021 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Könttä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.53 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on varmistaa sotilasrikosten esitutkintaa koskevan lainsäädännön ajantasaisuus ja siten rikosvastuun tehokas toteutuminen Puolustusvoimissa. Taustanahan tällä on julkisuudessa-kin olleet varsin ikävät tapahtumat, ja siten kysymys on siitä, että tätä nykyistä lainsäädäntöä ajantasaistetaan.

Haluan nostaa täältä esiin myös 38 a §:n. Puolustusvoimilla on jatkossa oikeus saada näiltä viranomaisilta tarpeellista virka-apua sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetussa laissa säädetyn rikosten selvittämiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi, viitaten siis poliisiin, Rajavartiolaitokseen ja Tulliin ja heidän antamaansa virka-apuun Puolustusvoimille.

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Tästä valiokunnassa oli laaja yksimielisyys, ja myös asiantuntijat olivat yksimielisiä siitä, että lakiesitys on tarpeellinen ja hyvä. On tietysti aina valitettavaa, että sellaisten ikävien tapausten johdosta joudutaan lakia muuttamaan, kun huomataan, että aiempi laki ei soveltunutkaan tai sen takia sitten asiat jäävät käsittelemättä. Mutta tätä voi pitää kyllä erittäin perusteltuna ja mieluisana lakina hyväksyä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 61/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tonnistoverolain 8 §:n sekä tuloverolain 69 ja 123 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2021 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 9/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.6.2021 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 97/2021 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 18/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.6.2021 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Hallituksen esitys HE 241/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 16/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.6.2021 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2021 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 15/2021 vp

Pöytäkirja PTK 76/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.6.2021 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista

Hallituksen esitys HE 70/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.6.2021 pidettävään täysistuntoon.

21. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 16.6.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola